

SLOVENSKI vestnik

Letnik XXVI.

Celovec, petek, 16. april 1971

Štev. 15 (1500)

PONOVO V SLOVENSKEM PARLAMENTU:

ZAŠČITA PRAVIC KOROŠKIH SLOVENCEV

Živo zanimanje matičnega naroda za usodo svoje manjšine

V skupščini SR Slovenije je bilo v zadnjem času večkrat govora o položaju in pravicah slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem. Zlasti v zvezi z lanskoletno 50-letnico koroškega plebiscita in ob poznejših dogodkih, ki so močno obremenili odnose med Slovenijo in Koroško, so poslanci v slovenskem parlamentu zastavljali vprašanja izvršnemu svetu ter zahtevali odločne ukrepe v zaščito pravic koroških Slovencev. V vseh teh primerih je prišla do izraza pozornost, ki jo matični narod posveča svoji manjšini v Avstriji.

Na seji republiškega zbora skupščine SR Slovenije dne 7. aprila je bilo ponovno govora o položaju koroških Slovencev, ko je član izvršnega sveta dr. Ernest Petrič odgovarjal na vprašanja, ki ju je zastavil poslanec Tone Remc.

Poslanec Tone Remc je vprašal, kakšne so pravne in diplomatske politične možnosti, da Jugoslavija kot sopodpisnica avstrijske državne pogodbe sproži postopek za prepoved dejavnosti Heimadienst, ki je v nasprotju z določili te pogodbe in z ustavo republike Avstrije, temeljno listino OZN in deklaracijo o človekovih pravicah ter z normami mednarodnega prava; in ali je izvršni svet pripravljen v sodelovanju z državnim sekretariatom za zunanje zadeve in strokovnjaki v kratkem času proučiti ta vprašanja in spodbuditi ustrezne ukrepe na diplomatskem in političnem nivoju.

Član izvršnega sveta dr. Ernest Petrič je odgovoril:

Pravice koroških Slovencev kot narodnostne skupine so zajamčene s členom 7 avstrijske državne pogodbe iz leta 1955, ki v 5. točki vsebuje tudi določila o zaščiti narodnostnega značaja manjšine, oziroma obveznost Avstrije, citiram, „da prepove dejavnost vsake organizacije, katere cilj je, vzeti hrvaškemu ali slovenskemu prebivalstvu njegov manjšinski značaj ali njegove pravice“.

Glede na to, da je Jugoslavija s pristopom k avstrijski državni pogodbi postala pogodbenica stranka te pogodbe, je s tem pridobila pravico, da lahko po pravni in diplomatski poti kot vsaka druga država podpisnica te pogodbe intervenira v primeru, če smatra, da se ta pogodba v celoti ali deloma ne izvaja ali krši. Torej je SFRJ kot sopodpisnica državne pogodbe formalno upravičena v odnosu do Avstrije načeti po diplomatski poti ta vprašanja. Poleg neposrednih razgovorov o izvajanju določil avstrijske državne pogodbe je v smislu člena 35 državne pogodbe možno predložiti zadeve za izvajanje državne pogodbe tudi v razpravo šefom misli štirih glavnih podpisnic državne pogodbe, to je Velike Britanije, Francije, Združenih držav Amerike in Sovjetske zveze. Končno je predvidena za izvajanje državne pogodbe tudi možnost mednarodne arbitraže.

Že v odgovorih na dosedanja poslanska vprašanja v tej zvezi in v zvezi s problematiko znanih jezenskih dogodkov na Koroškem, oziroma v zvezi z zaščito pravic in interesov koroških Slovencev je bilo v tem domu sporočeno, da je državni sekretariat za zunanje zadeve preko naših diplomatskih in konzularnih predstavnikov v Avstriji podvzel in podvzema ustrezne ukrepe. V zvezi z izrecnim vprašanjem poslanca Toneta Remca iz-

javljam, da je izvršni svet ne le pripravljen, da v sodelovanju z državnim sekretariatom za zunanje zadeve ter našimi strokovnjaki prouči obravnavano vprašanje in priporoči državnemu sekretariatu za zunanje zadeve, naj sprejme ustrezne ukrepe, temveč je tako proučevanje in prizadevanje že v teku.

Narava naših bodočih prizadevanj in akcij za izpolnjevanje avstrijske državne pogodbe in še posebej člena 7 pa bo slej ko prej

odvisna od konkretne politične ocene smotrnosti in koristnosti poti in sredstev, ki so nam dana.

Poslanec Tone Remc je ugotovil, da so bile v javnosti izražene mnoge in poudarjene kritike zakasnelega nepopolnega in premalo političnega poročanja v sredstvih množičnega obveščanja o dogodkih v Avstriji in Italiji, ter vprašal, kako izvršni svet ocenjuje vzroke, ki so privedli do takega načina poročanja.

Član izvršnega sveta dr. Ernest Petrič je odgovoril:

Izvršni svet meni, da je sedanje poročanje o dogodkih v Avstriji in Italiji zadovoljivo. V kolikor obstoje pomisleki o poročanju naših sredstev javnega obveščanja o znanih dogodkih v preteklosti, izvršni svet ni ugotavljal morebitnih vzrokov, pač pa si bo po svojih močeh in v okviru svojih pristojnosti prizadeval, da bo naša javnost o tem ustrezno in točno obveščena.

Zločinski atentat

USTAŠKIH TERORISTOV NA ŠVEDSKEM

V torek preteklega tedna sta dva ustaška terorista v Stockholmu na Švedskem vdrla v jugoslovansko veleposlaništvo in tam izvedla atentat na veleposlanika Roloviča. Pri napadu je bila ranjena tudi tajnica Mira Štempihar. Veleposlanika Roloviča so zadele tri kroglice v glavo in ga hudo ranile. Takoj so ga operirali, toda Rolovič se cel teden ni zbudil iz nezavesti in je v sredo 14. 4. umrl.

Atentat na Roloviča predstavlja višek teroristične dejavnosti fašističnih ustašev v zadnjih dveh mesecih po ustaškem vdoru v veleposlaništvo v Göteborgu in po napadu na klub Jugoslovancev v Stockholmu.

Takoj po atentatu so prispeli v Stockholmu in v Beograd številni protestni telegrami iz vsega sveta. V Stockholmu se je zbralo v četrtek okrog 250 jugoslovanskih delavcev pred veleposlaništvom, kjer so manifestirali svoje ogorčenje nad tem at-

tatom. V soboto je bila podobna demonstracija, ki se je je udeležilo okoli 1000 Jugoslovancev, začasno zaposlenih na Švedskem.

Posebno zgražanje demokratične javnosti je izzvalo gostoljubje, ki ga je švedska televizija v četrtek izkazala kolovodji ustaške organizacije „Hrvatski narodni odbor“ Štipu Mikuliču, kateremu je omogočila za 10 minut nastopiti v televiziji. Pred ustaškim nastopom je govoril švedski zunanji minister Nilsson, ki je sicer ostro obsodil zločin, istočasno pa povedal, da švedska vlada ne more prepovedati „političnih organizacij“.

V javnosti se vedno bolj širi pričanje, da neposredna odgovornost za ta zločin pade na švedske oblasti, ki kljub opozorilom niso ničesar storile proti ustaškim teroristom. Nasprotno je švedska na najboljši poti, da postane poleg Zahodne Nemčije pravo zatočišče ustaških in podobnih organizacij.

DVA KANDIDATA NA TEHTNICI

Le še dober teden nas loči od predsedniških volitev in volilni boj je prešel v zadnjo odločilno, zato pa tudi poostreno fazo. Pri tem — kakor je pred volitvami sploh navada — se agitacija za enega ali drugega kandidata večkrat znajde na ravni, ki s stvarno in strpno propagando že nima nič opraviti. Tako je tudi v sedanjem volilnem boju slišati o stvarih, ki zvenijo malo čudno, če pomislimo, da gre pri predsedniških volitvah za odločitev o najvišjem reprezentantu države.

Socialističnemu kandidatu na primer zamerijo, da ni bil „Abwehrkämpfer“, medtem ko je ÖVP-jevski kandidat potožil, da mu očitajo, da je bil pripadnik SS ali da je celo Žid (je po njegovem židovsko poreklo morda še huje zlo kot bivše članstvo pri SS?). Treba je priznati, da je taka volilna propaganda res na značilnem nivoju.

Pa pustimo to. Za nas je pri obeh kandidatih gotovo bolj zanimivo to, kakšen odnos sta pokazala do naše problematike.

O ÖVP-jevskem kandidatu vsekakor lahko ugotovimo, da kot zunanji minister v prejšnji ÖVP-jevski vladi ni pokazal dejanskega razumevanja za naše vprašanje. In ta njegov odnos prihaja do izraza tudi v njegovi knjigi „Der österreichische Weg“, kjer sicer govori o politiki v Podonavju ter o Avstriji in sosednih deželah, toda sploh ne omenja člena 7 državne pogodbe o pravi-

cah slovenskih in hrvaških manjšin, medtem ko je Jugoslavija po njegovem nastala leta 1918, ko so se „Slovenci in Slovenci s Srbi združili v poznejšo kraljevino Jugoslavijo“.

Nasprotno pa je socialistični kandidat, že ko je prvič kot predsedniški kandidat in pozneje tudi kot zvezni prezident obiskal dvojezično ozemlje, izrazil posebno veselje zaradi tega, ker sta ga na južnem Koroškem sprejela in pozdravila dva naroda. V Zelezni Kapli je takrat posebej poudaril, da pozdravlja tako sodelovanje, „ki je lahko vzor ne le ostalim občinam južne Koroške in sploh vsem dvojezičnim občinam v Avstriji, marveč tudi zgled pri graditvi bodoče združene Evrope“. Vse tiste, ki sejejo mržnjo med narodi, pa je pozval, naj se vključijo v to sodelovanje in pomagajo graditi lepšo bodočnost, kajti — kakor je dejal — „strpnost napram drugomislečim nas je naučila strpnosti tudi napram Avstrijem drugega materinega jezika“.

Na tehtnici sta dva kandidata, med katerima bo odločitev padla v nedeljo 25. aprila. Mimo vseh drugih osebnih vrlin ter državiških sposobnosti bomo koroški Slovenci pri svoji odločitvi nedvomno vrednotili tudi to, kako sta oba kandidata doslej stala do našega vprašanja. Pri tem pa lahko mirne duše ugotovimo, da je socialistični kandidat Franz Jonas tudi v tem oziru osebnost, vredna našega zaupanja.

PROGLAS ZSO

ZA VOLITVE ZVEZNEGA PREZIDENTA

Kakor je bilo sporočeno že na zborovanju v Celovcu dne 27. 2. 1971, sta Nadzorni in Upravni odbor Zveze slovenskih organizacij na Koroškem sklenila, da tudi topot pozoveta koroške Slovence, naj pri predsedniških volitvah dajo svoj glas za

SOCIALISTIČNEGA KANDIDATA

FRANZA JONASA

Franz Jonas je v minuli dobi kot prezident dokazal, da je osebnost zaupanja in ima vse vrline za to prvo mesto v republiki. Njegova življenjska pot od preprostega tiskarniškega delavca preko političnega funkcionarja socialdemokratske stranke in župana avstrijske prestolnice Dunaja do najvišjega položaja v državi je pot značajnega, vztrajnega in delavnega moža, ki se nikdar — tudi ne v najtežjem času naše domovine — ni izneveril svojemu političnemu prepričanju in demokratičnemu nastrojenju. Zaradi tega je okusil tudi zapor in druge oblike političnega zasledovanja.

Koroški Slovenci, ki smo kot narodna skupnost doživeli nasilje nacistične diktature v poostreni obliki, smo zato prepričani, da je mož, ki je bil prav tako žrtev te diktature, garant demokracije in da bo kot najvišji varuh ustave in pravice imel razumevanje tudi za upravičene težnje manjšine, ki se mora še vedno boriti za svoje pravice.

Po drugi strani pa moramo ugotoviti, da ÖVP-jevski kandidat dr. Kurt Waldheim kot zunanji minister v vladi dr. Kausea ni nikdar pokazal dejanskega razumevanja za naše vprašanje, čeprav je le-to tudi zunanjepolitično vprašanje.

Zveza slovenskih organizacij na Koroškem zato poziva koroške Slovence, da 25. aprila glasujejo za kandidata Franza Jonasa!

Nixon je spet razočaral

Zadnja tiskovna konferenca ameriškega predsednika Nixona, na kateri je govoril o angažiranosti Amerike v Vietnamu, je bila novo razočaranje za vse tiste, ki so pričakovali, da bo Nixon ob tej priložnosti napovedal rok, do katerega namerava umakniti ameriške vojaške sile iz Vietnamu. Nixon namreč ni navedel nobenega roka, marveč je spet ponavljal le stare fraze o „vietnamizaciji“ vojne v Vietnamu ter o „uspehih“ dosedanjih voja-

skih akcij, o katerih pa zdaj tudi že v Ameriki nihče več ne dvomi, da so v resnici bile očiten polom. „Nixon nam pravi, da je vietnamizacija uspela, dejstva pa dokazujejo, da gre za popoln neuspeh,“ se glasi na primer tozadevna ugotovitev senatorja McGoverna.

Na tiskovni konferenci je Nixon zagotavljal, da je njegov cilj popoln umik iz Vietnamu ter da se ameriška udeležba v vojni „bliža koncu“. Toda konkretno je obljubil samo toliko, da bo umik ameriških čet „znatno pospešil“. To pa praktično pomeni, da bo kljub „pospešenemu umiku“ prihodnje leto ostalo v Vietnamu še blizu 200 tisoč ameriških vojakov.

Spričo takih dejstev je razumljivo, da Nixon s svojimi izjavami ni mogel zadovoljiti ne domače ne mednarodne javnosti, zlasti pa ni prepričal demokratske opozicije v ameriškem kongresu, kjer mu — kakor na primer senator Edward Kennedy — kar brez ovinkov očitajo, da neznan pospešek umika ameriških čet ne more prikriti popolnega bankrotiranja operacij v Indokini.

Posebno kritično so izjave predsednika Nixona seveda ocenili v krogih južnovietnam. osvobodilnega gibanja ter v Severnem Vietnamu. Zastopnik hanojske delegacije na pariških pogajanjih je izjavil, da se Nixon „grobo laže“ in da „spreminja črno v belo ter poraze v zmage“ in da „govori o miru, nadaljuje pa vojno“.

Po Titovem obisku v Vatikanu

Ni se treba čuditi začudenju, pomislekom, celo zgražanju, s katerimi so nekateri v svetu in pri nas spremljali prvi uradni obisk prvega jugoslovanskega predsednika, prvega predsednika kake socialistične države, prvega predsednika kake komunistične stranke pri poglavarju katoliške cerkve. Vsa preteklost in vsa ob njej oblikovana stališča so govorila proti takemu srečanju; in to na obeh straneh. Na eni strani tolkokrat poudarjeno cerkveno zavračanje socializma in komunizma kot družbenega gibanja oziroma ureditve, ki s svojimi načeli nasprotuje božjemu in naravnemu redu v družbi, odvrča človeka od njegove onstranske usmerjenosti, onemogoča cerkvi izpolnjevanje njene poslanstva, pospešuje ateistični pogled na svet — vse do konkretnih obtožb o preganjanju cerkve in duhovnikov, diskriminiranju vernikov v socialističnih deželah, tudi v Jugoslaviji. Na drugi strani zopet drugačno gledanje na mesto religije in cerkve v družbi, nezdružljivost demokratične in samoupravne koncepcije družbenega življenja s tradicionalno koncepcijo cerkvene vloge v družbi, hkrati s konkretnimi obtožbami na račun konkretne cerkvene politike in stališč na mednarodnem zlasti pa na notranjepolitičnem področju. Vse skupaj je ponavadi povezano v začaran krog: cerkev nasprotuje socializmu, ker ta nasprotuje cerkvi, ta pa nasprotuje cerkvi in religiji, ker ta nasprotuje socializmu itd.

Kot rečeno, nič čudnega, če so se vsi očitni znaki popuščanja napetosti, normalizacije odnosov, navezovanja stikov med Vatikanom in jugoslovansko vlado — tako podpis protokola leta 1966, vzpostavitev diplomatskih odnosov 1970 in sedanji Titov obisk — pogosto na obeh straneh razlagali in ocenjevali kot nenačelno „popuščanje“ drugi strani, odstopanje od načel in podobno. Pri tem se je to ocenjevalo bodisi kot kratkovidnost, bodisi kot kapitulatstvo ali pa — pri tretjih — celo kot zametek nove oblike povezave dveh oblasti na račun skupnih „podanikov“, njihovih demokratičnih težnj in podobno. To nevarnost je omenil v komentarju ob Titovem obisku celo pariški Le Monde s tole konkretno ilustracijo: „Tradicionalistični jugoslovanski škofje izvajajo zdaj, ko so dobili svobodo akcije, svojo cerkveno avtoriteto na imperatorski način, odklanjajoč zahteve mladih duhovnikov in vernikov po večji avtonomiji in svobodi v cerkvi, hkrati ko se predstavniki oblasti boje, da bi kontestacija v cerkvi odmevala tudi na družbenopolitičnem področju.“ (Le Monde, 31. 3. 1971, stran 1.)

Analiza Titovega obiska vendarle jasno pokaže, da so taki načelni sklepi o nenačelnosti ene ali druge ali obeh strani preveč abstraktni, ozki v svoji ujetosti v okvir razreševanja problema: kako je mogoče sporazumevanje dveh načelnih nasprotnikov. Dejanski okvir dogajanja namreč ni, kako odpravljati subjektivna medsebojna nasprotja, temveč kako urejati oziroma sodelovati pri urejanju objektivnih obstoječih problemov sodobnega sveta. Šele v tem okviru dobijo ali izgubijo svoje mesto in težo tudi siceršnja nasprotja.

Prva tema Titovega obiska so bili mednarodni odnosi — predvsem ohranitev, ali bolje vzpostavitev miru ne le v svetu na sploh, temveč zelo konkretno tudi v Sredozemlju, v našem delu sveta. Vatikan kot središče katoliške cerkve in Jugoslavija sta se srečala v skupnih naporih ob istem cilju. Vprašanje miru ali vojne je danes tako akutno, da morajo pri vseh, ki jim je dejansko do miru, stopiti v ozadje razločki, ki bi siceršnja skupna mirovna prizadevanja lahko ovirali.

Ni najbolj pomembno vprašanje, v kolikšni meri je Vatikan v resnici država in koliko center svetovnega katolicizma; ali je vatičanska diplomacija z vidika sodobnega pokoncilskega pojmovanja cerkve anahronizem ali ne; ali je Vatikan najprimernejši sodelavec in posrednik v prizadevanjih za mir ob obstoju Združ. narodov ali ne; najbolj pomembno je, da si Vatikan prizadeva za mirno in pravično ureditev obstoječih vojnih navzkrižij in da lahko k temu prispeva pomemben delež. Prav tako z druge strani ni najpomembnejše, ali je prav neki državni voditelj, ki je hkrati na čelu neke komunistične partije, za vatičansko stran najidealnejši za opravljanje miroljubne misije v med-

narodnem svetu; najpomembnejše je dejstvo, da sta Jugoslavija in njen predsednik v prizadevanju za uveljavljanje mednarodnega sožitja v ospredju. Zato papež pozdravlja prizadevanje Jugoslavije in njenega predsednika, da „širi svoj mednarodni vpliv čez meje Evrope“.

Druga tema — niti ne toliko samega Titovega obiska, kot celotnega procesa, urejanja odnosov med Vatikanom in Jugoslavijo od protokola 1966 dalje je: „Cerkev v socialističnem svetu“. Danes sta že očitni dve dejstvi: 1. socializem je kot družbena ureditev in gibanje stvarnost sodobnega sveta, 2. Cerkev in religija sta stvarnost tudi socialističnih dežel. Ti dve dejstvi sta stvarni okvir, domneva vsakega dejanskega ure-

Ob nedavnem obisku jugoslovanskega predsednika Tita pri papežu Pavlu VI. je ves svetovni tisk objavljaval obširne komentarje in poudarjal predvsem zgodovinsko dejstvo, da gre za prvi uradni obisk poglavarja neke socialistične države v Vatikanu. V posebni meri pa je ta obisk odseval odnose med socialistično Jugoslavijo in katoliško cerkvijo. Tozadevno je objavil Marko Kerševan v ljubljanskem „Delu“ zanimiv komentar z naslovom „Po Titovem obisku v Vatikanu“, ki ga v celoti ponatiskujemo tudi v našem listu.

Uredništvo

janja zgodovinsko nastalih in nedvomno še obstoječih nasprotij in napetosti med socialističnim, komunističnim gibanjem in katoliško cerkvijo.

Sprejeti ti dve dejstvi kot dejstvi pomeni, da nobena stran ne more računati na razrešitev nasprotij na tak način, da se ali socializem in cerkev odpove svojim temeljem in načelom in s tem samega sebe odpravi; niti ne, da bi se socializem in cerkev vzajemno odpovedala delu svojih načel, „odstopila“ od njih, si razdelila pristojnosti in podobno. Edino smiselna je druga pot: socialistične sile morajo najti mesto za cerkev in religijo v okviru socialistične ureditve, ne da bi odstopile od svojih temeljnih načel; cerkev mora sprejeti socializem v okviru svojih

načel in izhodišč. Ne gre več prvenstveno za terjanje, za pritisk na drugo stran. V prvi vrsti gre za naloge znotraj lastne „strani“. „Cerkev v socializmu“ ne more biti več prvenstveni naslov obtožnice, naslovljene na druge, temveč predvsem problem, ki ga more urejati vsaka stran sama v svojem lastnem okviru; problem, ki pa se lahko uspešno reši le ob obojestranskih prizadevanjih. Težavno je najti v socialistični družbi mesto za tradicionalno, oblastniško, konzervativno cerkev; težko, da bi cerkev sprejela družbeni red, v katerem so verujoči ljudje zastavljeni itd.

Mirno lahko rečemo, da se v procesu normalizacije odnosov, vse od podpisa protokola dalje, ne Jugoslavija ne katoliška cerkev nista odpovedali nobenemu svojih temeljnih načel. Nasprotno, sam protokol in ves nadaljnji proces je temeljil na izrecnem afirmiranju načel vsake od obeh strani in na izraženi dobri volji, da se ob istih nespremenjenih načelih poizkusi uveljaviti nova praksa — nujna za urejanje skupnih problemov in za sodelovanje pri skupnih interesih.

Ni si treba delati iluzij, da virov napetosti med cerkvijo in socialistično družbo ni več ali da bodo s samo dobro voljo v kratkem izginili. Gotovo pa je, da brez dobre volje na obeh straneh, brez obojestranske dolgoročne iskrenega prizadevanja na napredek na tem področju ni mogoče računati.

Papež res ni govoril o socialistični ureditvi Jugoslavije, poudaril pa je, da so v jugoslovanski ustavi „vzvišena načela“ „humanizacije socialnega okolja“, „krepitev solidarnosti in sodelovanja med ljudmi“, „spoštovanje človekovega dostojanstva“, „razvoj človeka kot svobodne osebnosti“, ki jih cerkev sprejema in pri katerih uresničevanju želi v okviru svojega poslanstva tudi sama sodelovati. Ob tem je zagotavljal, kako je odvečen strah, da bi cerkev pri svojem delu prešla meje in posegla v zakonite pristojnosti države, saj da se sama zaveda značaja in meja svojega poslanstva. Hkrati pa je posredno pokazal, da se zaveda, kako morebitno nezaupanje do cerkve ni nekaj, kar bi bremenilo — iz kakih posebnih razlogov — samo zgodovino odnosov med cerkvijo in državo v Jugoslaviji. Ponovil je namreč izjavo, ki jo je ob priložnosti dal predstavnikom vseh držav, ki imajo diplomatske odnose z Vatikanom (od socialističnih držav je to le še Kuba). Skratka, že ta del papeževnega govora kaže, kako sta si oba sogovornika prizadevala izogniti se vsaki obliki in vsakemu etiketiranju, ki bi bilo lahko ovira za stvaren in uspešen pristop k omenjenim temeljnim temam obojestranskih odnosov.

ŠE VEDNO AKTUALNO:

BORUT MARJAN ŠTURM

Iz slovenske polpretekle zgodovine poznamo vrsto takih imen, kot je to, ki stoji danes v naslovu. Zvenela so in še zdaj zvenijo mlado, razgibano, predano, pošteno. In potem so bila v veliko primerov z vsem svojim bogatim zvenom prezgodaj vklešana v kamen, ki nosi bodisi na tej, bodisi na oni strani meje, bodisi sredi Slovenije same spomin trpinov za ta narod. Kamen, ki je obdelan kot spomenik ali ki je še zmeraj samo preprosto kamen, živa skala.

Začele pa so se take tragedije pogosto tako kot ta, o kateri gre danes beseda — z zakotno pravdarsko pedanterijo, na videz usmerjeno v nedolžno oblastveno čuvanje javnega reda in miru vsem pridnim, poslušnim, delovnim in bogaboječim podanikom v prid. In preden je takim podanikom prišlo v zavest, preden so se utegnili ozreti naokoli in se spomniti, da bodo slej ko prej tudi sami na vrsti, se je taka paragrafska čuječnost odkrito sprevergla v sistem, ki je s pravico močnejšega jasno, glasno in neusmiljeno dosledno nastopil proti slovenski srenji.

Če so nam take možnosti pred očmi in če ta hip v poziciji slovenskega koroškega dijaka Boruta Marjana Šturma in njegovih številnih somišljenikov s strahom slutimo tako nadaljnjo zgodovino.

In če nam tisti, ki nad našimi manjšinami onstran državnih meja počenjajo samosilniška dejanja, očitajo, da dogodke napihujemo, da delamo iz muhe slona in viharje v kozarcu vode, so sami krivi. Ker poznajo zgodovino, bi morali vedeti, da se z narodom in njegovimi manjšinskimi rojaki, ki imajo s tem narodom vred tako slabe izkušnje, ne ravna tako. Seveda, če jim sploh je do tega, da takih izkušenj ne bi bilo nikoli več, če jim ni že spet do novega mešanja kart in nove igre.

Kaj je torej — kot pravijo — zakrivil Borut Marjan Šurm, ki se bo moral pred celovškim okrajnim sodiščem zagovarjati zaradi zlobnega poškodovanja javne listine in žaljenja javnih organov?

Kot sin zavednih slovenskih staršev, ki jih je nacizem med vojno z nedoraslimi otroki vred vlačil po svojih taboriščih, se je — ga obtožujejo — udeležil dopolnjevanja krajevnih napisov s slovenskimi krajevnimi imeni, potem pa javno povedal, kako je policija z njim ravnala. S svojimi somišljeniki je, če je to res, poskusil izpolniti samo delček tistih določb mednarodne mirovne pogodbe, ki jih avstrijske oblasti na Koroškem doslej še niso izpolnile. Je pač eden izmed tistih mnogih mladih koroških izobražencev, ki ne bodo več samo pridni, poslušni, delovni in bogaboječi, ampak bodo hoteli ob teh dolžnostih uživati tudi pravice kot Slovenci, avstrijski državljani, Evropejci, državljani sveta.

Obveščevalni proces mladih koroških izobražencev, tokrat slovenskega rodu, okvalificirati kot kriminalne izpade zatorej ni prava pot ne za avstrijsko notranjo ne zunanjno politiko. Če je bila izbrana po nerodnosti, zaradi premalo poglobljenega poznavanja razporenja in prizadevanj sedanje mladine sveta, zasluži svarilo. Če je bila zastavljena zavestno, kot zakulisni boj z vsem naprednim na Koroškem, pa je vredna vse obsodbe. Tudi nacisti so okvalificirali partizane med zadnjo vojno kot bandite zato, da so jih lahko mimo mednarodne konvencije o vojni ujetnikih nemoteno streljali. Spet prispodoba iz zgodovine, ne tjavdan izmišljena, temveč proti naši volji vrinjena našim reakcijam.

Jože Šnoj, TT, Ljubljana, 31. 3. 1971

POŠIROKEM SVETU

HRASTNIK — Prejšnji teden se je v jami Ojstro hrastniškega rudnika pripetila huda nesreča, pri kateri je zgubilo življenje devet rudarjev. Do nesreče je prišlo, ko je v šesto etažo jame (115 metrov pod površino) vdrla 3000 kubičnih metrov mulja. Na odkopu so tedaj delali štirje rudarji, ostala posadka pa je v tem trenutku končala z malico in se je pravkar odpravljala po progi za dostavo lesa proti širokočelnemu odkopu. Takoj po nesreči so se reševalne ekipe skušale prebiti do ponesrečenih tovarišev, ki pa so jih našle le še mrtve. Nesreča je globoko odjeknila po vsej Jugoslaviji ter prihajajo v Slovenijo iz cele države sožalni izrazi in pošiljke pomoči težko prizadetim družinam ponesrečenih rudarjev.

VATIKAN — V Vatikanu so pripravili poseben dokument z naslovom „Pravica v svetu“, ki so ga poslali vsem škofovskim konferencam. V tem dokumentu Vatikan obsoja velesile in njihov boj za prevlado v svetu. Dokument opozarja, da velesile v boju za ravnovesje silijo šibkejšo državo, da se jim pridružijo.

NEW YORK — Glavni tajnik Združenih narodov U Tant je zavrnil predlog nekaterih držav, naj bi bilo prihodnje zasedanje glavne skupščine OZN v Zenevi in ne v New Yorku. Proti Zenevi se je U Tant izrekel zaradi večjih stroškov, ker bi se v tem primeru moral precejšen del upravnega aparata Združenih narodov začasno preseliti v Švico. Sicer pa je med članicami OZN slišati tudi zahteve, naj bi sedež svetovne organizacije sploh preselili v Evropo, ker — kakor poudarjajo — v Ameriki predstavniki zlasti afriških držav niso varni pred rasnimi diskriminacijami.

STOCKHOLM — Na Švedskem je prišlo prejšnji teden do več atentatov na jugoslovanska diplomatska predstavništva, ki so jih izvedli pripadniki ustaških terorističnih organizacij. Najbolj gnusen napad je bil izveden na veleposlaništvu v Stockholmu, kjer sta dva ustaška terorista vdrla v pisarno ter streljala na veleposlanika Vladimira Roloviča in ga nevarno ranila. Poškodovana pa sta bila tudi tajnica Mira Štempihar in svetnik veleposlaništva Miodrag Vukadinovič. Poškodovani veleposlanik Rolovič je bil prepeljan v bolnišnico in operiran, vendar je po večdnevni nezavesti podlegel težkim poškodbam. Zločinski atentat je izzval splošno ogorčenje in ostre proteste ne samo v Jugoslaviji, marveč tudi v mednarodni javnosti, ki zahteva, da je treba najostreje nastopiti proti fašističnim emigrantskim organizacijam in jim onemogočiti njihovo zločinsko dejavnost. Do ustaških izpadov je prišlo tudi v Malmöju in Göteborgu. Politični komentatorji povezujejo atentate z obletnico ustanovitve fašistične „Nezavisne države Hrvatske“, ki jo je po napadu nacistične Nemčije na Jugoslavijo ustanovil 10. aprila 1941 „poglavnik“ Ante Pavelić.

MOSKVA — V Sovjetski zvezi so slovesno obhajali dan kozmonavtik in desetletnico dneva, ko je sovjetski astronaut Jurij Gagarin kot prvi človek poletel okoli Zemlje in odprl človeku pot v vesolje. Poleg akademij, razstav in drugih prireditev je jubileju namenjenega tudi veliko pismenega gradiva, ki govori o desetletnem razvoju vesoljskih poletov in o perspektivah za prihodnost. Tako je sovjetski akademik B. Petrov ob desetletnici prvega vesoljskega poleta zapisal, da bo drugo vesoljsko desetletje, ki se začneja z 12. aprilom tega leta, desetletje orbitalnih postaj, načrtnega raziskovalnega dela v vesoljskih laboratorijih, pa tudi čas široke uporabe avtomatskih vesoljskih naprav.

LONDON — V letošnjem „letu ljudskih četij“ izvajajo popis prebivalstva tudi v Veliki Britaniji, kjer hočejo biti še posebno točni. Delo naj bi kakih 115.000 popisovalcev končalo do 26. aprila. Popis je tako podroben, da na primer od štiriclanke družine zahteva odgovore kar na 134 vprašanj. Podatke bodo obdelali računski stroji in vlada jih bo dajala neposredno zainteresiranim, to je lokalnim oblastem, socialnim ustanovam, industrijskim podjetjem in političnim strankam. Popisovanje je izzvalo tudi precej kritik, kajti poudarjajo, da mnoga vprašanja posegajo v zasebno življenje in da obstaja nevarnost za zlorabo podatkov.

MOSKVA — Ob zaključku 24. kongresa KP Sovjetske zveze so izvolili novo partijsko vodstvo. Za generalnega sekretarja je bil ponovno izvoljen Leonid Brežnev, ki je v zaključnem govoru naglasil, da sovjetski komunisti na svojih kongresih ne polagajo računov samo pred svojo partijo, ampak tudi pred svetovnim revolucionarnim gibanjem. Prav tako je kongres v drugem delu zasedanja sprejel smernice za gospodarski razvoj Sovjetske zveze v prihodnjih petih letih.

Naši študentje in dijaki

spoznavajo gospodarsko problematiko našega ozemlja

Pretekli teden so slovenski študentje in dijaki organizirali dnevno ekskurzijo po Južni Koroški z namenom, da bi bliže spoznali slovenske in dvojezične kraje, njih socialno-gospodarski ambient in se na licu mesta seznanili z regionalnimi problemi Južne Koroške. Ekskurzije se je udeležilo okoli 35 mladincev, vodil pa jo je prof. dr. Klemenčič iz Ljubljane, ki se je že večkrat izkazal kot dober poznavalec Južne Koroške. Najbrž je dr. Klemenčič sploh najboljši poznavalec naših krajev in njihovih gospodarskih, regionalnih problemov. Zato tudi ni čuda, da smo naprosili ravno njega, zlasti ker na Koroškem nimamo človeka, ki bi se poklicno in strokovno bavil s temi vprašanji, za kar niti ni pravih možnosti in jih najbrž tudi na bodoči univerzi v Celovcu ne bo.

Na tem potujočem seminarju smo darsko zaostali so kraji s slovenskim prebivalstvom. Samo centralni pro-

stori okoli Celovca in Beljaka so bolj razviti, ampak to je pretežno nemško področje. Celotno s Slovenci naseljeno ozemlje je migracijsko področje, se pravi, da se morajo ljudje iz dneva v dan voziti po ure daleč na delo.

Socialni položaj koroških Slovencev izgleda površno takole: ljudje so kmetje. To deloma drži v čisto obratnih krajih, kakor so Sele, Apače, Džekše, Globasnica, toda ne več v tako veliki meri. Hkrati se iz teh krajev tudi največ ljudi odseli, v Svico, v Nemčijo ali na Predarlško, ali kar v bližino gospodarskih centrov (Celovec, Beljak itd.), kjer pa so seveda podvrženi še večjemu asimilacijskemu pritisku. Druga skupina so delavci. Največkrat so to proletarizirani kmetje, kmečki sinovi in hčere, ki jim delo na kmetih ni prijalo več in so šli na delo v mesto. Večina teh delavcev je dnevnih migrantov, se pravi, da se vsak dan vozijo iz domačega kraja na delo več kot pol ure. V tem migracijskem gibanju so seveda v veliki nevarnosti, da se asimilirajo, še ko so velikokrat tudi pod gospodarskim pritiskom. Tretja skupina pa so kmetje-delavci, ki jim premajhna kmetija ne prinaša dovolj dohodka in morajo torej še drugam na delo. Njihov položaj je najbolj trd, saj delajo v dveh poklicih in so od ranega jutra do poznega večera na nogah, ker tudi kot delavci — ne kvalificirani — ne pridelajo dovolj. Kjer je tega ugodna, se ukvarjajo kmetje in kmetje-delavci tudi s turizmom, kar pa je velikokrat tudi deficitarna panoga, ker so kmečki turistični obrati premajhni in ne morejo nuditi tistega udobja, ki ga zahteva sodobni turizem. Kakor izgineva sodobni turizem. Kakor izgineva sodobni turizem. Kakor izgineva sodobni turizem.

Turistični vodnik „Po Jugoslaviji“

Zbornik „Po Jugoslaviji“, ki ga urejuje Franjo Novak in izdaja TD Lovrenc na Pohorju, je posvetil letošnji turistični vodnik 25-letnici SFR Jugoslavije.

Ta turistična publikacija vabi turiste v šestih jezikih v 488 krajev Jugoslavije. Novakov vodnik je turistični vodnik svoje vrste. Združuje kraje in ljudi, turistično-gostinska podjetja, hotele in veletrgovine, prometna in industrijska ter obrtna podjetja, ki želijo opozoriti tuje in domače turiste nase in na svoje izdelke, na svoj kraj, ki ponuja turistu lepo naravo, oddih, zabavo, soliden servis, dobro kuhinjo, pijačo in prijazno besedo. Zajeta je večina turističnih krajev Slovenije, Istre, Hrvaškega primorja, Dalmacije, Črnogorskega primorja, Kosova in Metohije, Makedonije, Srbije, Vojvodine, Bosne in Hercegovine ter Hrvaške. Podčrtani so mejni prehodi Slovenije, vrata za

tuje goste v to turistično tako prizadevno deželo.

V obširni pozdravni besedi seznanja bralca o krasotah, znamenitostih, zgodovinskih in kulturnih spomenikih, o klimi in o zemlji. Prometne zveze in transportna podjetja, avto-servisne delavnice in turistično-informativni biroji, bančni zavodi in menjalnice, letalske zveze in pomorska plovba, vse to je razvidno iz posameznih opisov v vodniku.

Zanimiv je dodatek, ki seznanja bralca s 176 podjetji, njihovimi izdelki in njihovo dejavnostjo. Lep format knjige, 320 strani z barvnim ovitkom ter obilnim slikovnim materialom med tekstom je reprezentativna izdaja slovenske turistične propagande, za kar gre posebna zahvala uredniku.

Vodniku je priložen 32 strani obsegajoč avtoatlas Jugoslavije.

Trije naši umetniki

so se predstavili v Kranju

Pretekli petek so v Kranju odprli razstavo slik Zorke Weissve in Gustava Januscha. Direktor Gorenjskega muzeja dr. Cene Avguštin je v stebriščni dvorani mestne hiše predstavil občinstvu koroška umetnika ter posebno naglasil raznoliko oblikovanje Weissve in Januscha. Predsednik Zveze kulturno prosvetnih organizacij občine Kranj prof. Matjaž je v svojem nagovoru menil, da je kulturno delo na Koroškem predvsem narodno obrambnega značaja. To velja še posebej za kulturno ustvarjanje na glasbenem in literarnem področju. Podpredsednik Slovenske prosvetne zveze H. Velik pa je nakazal v kratkih besedah dolgoletno plodno sodelovanje občine Kranj in SPZ na kulturnem področju.

Po vernisaži je v renesančni sobani mestne hiše bil literarni večer Andreja Kokota. Uvodne besede je spregovoril prof. Bibernik. Pesmi so bile vzete pretežno iz obeh pesniških zbirk A. Kokota. V novejših pesmih, ki jih je prebral dr. J. Buch, se je Kokot predstavil kot družbeno močno angažiran besedni oblikovalec. Njegove novejšje pesmi imajo politično ozadije, ki jim je skupen protest proti krivicam, ki se godijo Slovincem na Koroškem.

SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE V MARIBORU

gostuje v nedeljo 9. maja 1971 ob 14.30 uri v Mestnem gledališču v Celovcu z odskim delom koroškega ljudskega pesnika

ANDREJA ŠUSTERJA DRABOSNJAKA IGRA O IZGUBLJENEM SINU

v desetih slikah

Po rokopisnem prepisu iz Čezpolja priredil Bruno Hartman

Režiser: Slavko Jan Dramaturško vodstvo: Bruno Hartman
Lektor: Majda Križajeva Scenograf: Melita Vovk-Štihova
Plesi: Iko Otrin Kostumograf: Mija Jarčeva

Glasba: Uroš Krek

Vstopnice v predprodaji pri krajevnih Slovenskih prosvetnih društvih, pri voditeljih farne mladine, v pisarnah SPZ in KKZ ter eno uro pred začetkom predstave.

SLOVENSKA
PROSVETNA ZVEZA

Na predstavo vabita

KRŠČANSKA
KULturna ZVEZA

Teden srečanja v Celovcu

Od 13. do 21. junija bo v Celovcu spet mednarodni Teden srečanja. Simpozija „Literatura prihodnosti“ in „Bodočnost glasbe“ ter festival folklorne bodo glavne prireditve tega tedna. Organizatorja in prireditelja bosta mesto Celovec in celovski radio. Festival folklorne bo stal pod geslom „Pesem in pokrajina — Ljudska pesem v Sloveniji in Furlaniji ter na Koroškem“. Sodelovali bodo „Coro Montasio“ iz Trsta, „Akademski pevski zbor“ iz Kranja, „Oktet Gallus“ iz Ljubljane, dvojni kvintet Millstatt ter družina Wildhaber, poleg tega pa razne folklorne skupine iz Slovenije, Južne Tirolske, Češkoslovaške, Romunije in Koroške. Značilno je, da med sodelujočimi ni nobenega slovenskega koroškega zbora, čeprav je znano, da imamo prav

koroški Slovenci bogat zaklad ljudskih pesmi.

Na simpozijih bodo sodelovali razni znanstveniki in avtorji, kakor Robert Jungk, Francois Bondy, Willi Reich in Michael Scharang. Obravnavali bodo razna glasbena in literarna vprašanja, ki pa za širšo publiko niso zanimiva, ker so preveč specialna in preintelektualna. Že sami naslovi predavanj odbijajo preprostejšega človeka.

Tako bo ta teden srečanja — z izjemo zborovskih in folklornih nastopov — bolj teden srečanja sodelovalcev simpozijev in nekaterih kulturno bolj osveščenih „izbrancev“. S to prireditvijo bodo torej takojimenovali kulturniki sebe in kulturo preprostemu človeku še bolj oddaljeni in jo še višje dvignili v svoj slonokoščeni stolp.

varnosti, da bi srečala Nemce. Tam, kjer je verjetno hodila brigada, je nekajkrat rezko zagrmelo.

Ko sta se začela vzpenjati v strmino in je postajal svet vse bolj težak in divji, se mu je približala. Sledila mu je kakor mladič srni. To noč je sprožila v njem jate misli in čustev. Oglašale so se zle slutnje, ki so prihajale kakor megla iz doline. Za temi hribi bosta naletela na partizanske enote ali na Nemce. In kmalu bosta v četi. Ob tej misli se mu ni nič mudilo. Zanimalo ga je, kako se bo Orlov obnašal, ko bo opazil, da je izgubil bitko. Obstal je med strahom in radostjo, pomiril pa se je z mislijo, da je treba po polti, ki sta jo izbrala, hrabro naprej, ker to je njuna pot in ker ni dosti izbire.

Samotni svet ni šilil k opreznosti. Trhle veje so jima pokale pod nogami. Sneg na zaplatah je hrstel in se vdiral. Kjer je bila strmina posuta s kamenjem, ki se je odkrušilo v vrhovih, s škrapljami in podrtim drevjem, ji je podal roko in ji pomagal. Občudovala je njegovo moč in si mislila: „Žilav je in v vztrajnosti se redko kdo more kosati z njim.“

Zanjo je bil možki, ki ga je dolgo slutila, odkrila pa šele to noč. Rada ga je imela, razumeti pa ga le ni mogla. Toda bil je tu, resničen kakor drevje, skale, gora in sonce. Presenetil jo je z globino in navdal s strahom in upanjem. Rahla groza jo je prevzela, če se je spomnila svoje preteklosti. Rada bi mislila stvarno. Zavedala se je, da se mu ne more odreči. Tudi če jo bo pohnil od sebe, ko bo izvedel resnico. Plašil jo je njegov mračni pogled, zato so ji besede o sebi, kadar je hotela spregovoriti, zamirale. Sram jo je bilo, ker je z lažjo zvalila iz njega vse tisto, kar je skrival pred svetom. In vendar si ni mogla pomagati. Spomin na Wolfa je trkal na vrata vesti. Prihajal je vedno kakor poznen in nezaželen gost. Če ga ne bi poznala, bi mislila, da je pozabil nanjo. Vendar je bilo to kaj malo verjetno. Nanj

TONJE SVETINA

66

UKANA

PRVA KNJIGA

13

Gora na zahodu, ki je bila s sedlom v sredini podobna hrbtu dvogrbne kamele, porasla z mogočnim gozdom in skalnatim, s snegom pokritim pobočjem, se jima je upirala z vedno novimi ovirami. Že nekaj ur sta se borila s strmino, s kamenjem in podrtimi debli.

Zjutraj ju je pozdravila modrina jasnega neba. V drevju je šumel hladen veter kot oddaljena reka. Nakuhalo sta si mesa, se dobro najedla, pospravila in odšla. Vzpela sta se po skalovju nad kočo, da bi se razgledala. Obdajala ju je brezbrizna ploskev jutranje tišine, ki je bila nena-vadna. Divja samota je ležala po belem, mokrem kamenju, obrastem ponekod z grmovjem. V jasnini neba je bila gora tako blizu, da se jima je zdelo, da bi jo dosegla z rokami. Zato sta postala in si izbirala pot.

Z dolgim, nepozabnim pogledom sta se poslavljalata od koče. Preden sta zapustila toplo zavetje, je Ana poskala na ognjišču med ogorki kos oglja. Z zavzetostjo otroka je napisala z mehkim, krhko se usipajočim ogljem na desko ob ogradi: BILO JE PRELEPO, DA BI MOGLO TRAJATI!

Objel jo je, pogladil po laseh, jo poljubil na oči in ji stisnil roko.

Potem sta se napotila skozi gozdove proti sedlu. Mokro, gnilo listje je vpijalo njune korake. Šla sta drug za drugim in pasla oči po starem drevju. Goro sta kmalu izgubila iz vida in tonila vse globlje v gozdove. Hodila je le nekaj korakov za njim. Lasje so ji valovili v vetru in potne kapljice so ji orosile čelo. Kadar je postal in se razgledoval po smeri z nezmotljivim čutom živali, ga je občudovala. Hodila sta proti zahodu. Smer sta iskala po drevju, ki je bilo na severni strani poraščeno z mahovjem. Kadar so se njene oči ujele z njegovimi, jo je razveselil živi tlesk v njih, ki je bil nov in ga pri njem ni nikdar prej zapazila. Odtenek žalosti, ki je bil v njih tako očiten, pa je nekoliko skopnel.

Bila sta že visoko v pobočju, ko se je izza hribov na vzhodu dvignilo sonce kot blede, žareča krogla. Obstala sta in skozi vejevje opazovala, kako se je dvigalo v sinjino jutra in dahnilo življenje sencam v gozdu. Zamaknila sta se kot v davnih časih ljudje, ki so častili sonce, z željo, da bi jima presvetilo duše. Skozi krošnje bukev so prameni žarkov padali kakor roji puščic. Zableščala so se gozdna tla in mokro lubje v svežih, pomirjujočih barvah. Nekje nad njima se je oglasila ujeta s tožno grenkim glasom. Spomnila ju je, da sta na samotni poti. Očiščena strahu, pomislekov in dvomov sta v svežem jutru blagoslovljala samotno tišino. Tu ni bilo višjih in nižjih, ne sovražnikov in ne prijateljev. Samo človek in svet — morje drevja, ki je povsem zastiralo goro, proti kateri sta bila namenjena.

Hodila sta molče, kot bi se zmenila. V sebi sta nosila tajno dveh noči, katere nista hotela odkrivati pri belem dnevu, ker bi bile besede preveč borne. Le včasih sta se spogledala in se drug drugemu nasmehnili z očmi, spodbudno in srečno. Napredovala sta kar dobro. Primož si je izbral to pot zato, da bi se izognil ovinku in obenem ne-

Obiskali nas bodo bratje s Primorske

Kulturno sodelovanje med Slovenci v zamejstvu in v matični deželi je za vsako etnično skupnost življenjsko važno in je zato tudi sestavni del našega prosvetnega udejstvovanja. V zadnjem času doživljamo vedno več takih srečanj bodisi tu ali onstran meje; to potrebo so uvideli tudi tisti, ki so take stike pred nedavnim že odklanjali. Potrebna pa je tudi povezava med Slovenci, ki živimo v zamejstvu, a nas prav tako ločijo državne meje: to smo Korošci in Primorci. Slovenska prosvetna zveza v Celovcu ima dobre stike s Slovensko prosvetno zvezo v Trstu in to že vsa povojna leta, ker sta to povezavo obe kulturni organizaciji smatrali za potrebno.

Tovrstno sodelovanje pa ni ostalo zgolj na ravni centralnih organizacij, ampak se je razširilo tudi med društvi. Tako ima na primer St. Janž v Rožu dobre stike s športnim društvom Breg pri Trstu. Tokrat pa nas bo, kot je razvidno iz vabil v našem listu, obiskal pevski zbor „Valentin Vodnik“ iz Doline pri Trstu, ki bo najprej nastopil v St. Janžu, potem pa še na Radišah.

Pevski zbor „Valentin Vodnik“, ki ga vodi prof. Ignac Ota, sodi med najboljše zборе naših primorskih bratov in je dosegel že lepe uspehe doma in v tujini. Pri nas smo ta zbor spoznali pred leti na bratskem srečanju ob Zablatniškem jezeru; naši pevci in zborovodje so ga slišali tudi ob skupnem nastopu v Kulturnem domu v Trstu; pevci radiškega zbora pa so se s temi pevci srečali lani v Kropi, kjer so skupno nastopali. Takrat je bila tudi lepa manifestacija treh pevskih zborov, našega radiškega, zbora iz Doline in zbora v Kropi, kar je potrdilo enotnost vsega slovenskega kulturnega prostora, ne glede na meje, ki nas sicer ločijo.

Srečanje s pevci s Primorske v St. Janžu in na Radišah bo za nas lepo doživetje, zato z obiskom pokažimo povezanost z našimi primorskimi brati, s katerimi nas veže skupni boj za doseg narodnostnih pravic.

Št. Jakob v Rožu

Naša občina že dalj časa opravlja lepo tradicijo, da starejše občane posebej počasti ob njihovih življenjskih jubilejih. Tako sta župan Gressl in podžupan Petschnig tudi v minulem četrtnetju obiskala celo vrsto jubilarcev ter jim čestitala v imenu občine in jim izročila primerno darilo.

In sicer so v minulem četrtnetju obhajali: 95-letnico Frančiška Willinig v Podroščici; 90-letnico Franc Ku-

rasch v Podgorjah; 85-letnico Janez Weber in Janez Schurnig v Podgorjah; 80-letnico Neža Valentinitš v Podroščici; Marija Arich v St. Jakobu, Neža Krainer v Gorinčičah, Matevž Wrolich v Podgorjah in Franz Fritz na Rutah pri Podgorjah; 75-letnico Valentin Velikogne in Jožef Mikula v Podroščici; 70-letnico pa Anton Hallemoschnig v Podroščici in Luka Moschitz v Svatnah.

USPELA PRIREDITEV NA RADIŠAH

Na cvelno nedeljo na Radišah žal ni bilo tako sončno kot po navadi. Vendar pa se ljubitelji odrske umetnosti niso ustrašili slabega vremena in poti, kajti dvorano pri cerkvi so napolnili do zadnjega kotička. Tja jih je vabila igralska družina našega prosvetnega društva, ki je uprizorila dramo „Begunka“ dr. Frana Delele.

Igra je zelo zahtevna, vendar poučna in do zadnjega prizora napeta. Igralci so vsi brez izjeme odlično igrali. Vsak se je v svojo vlogo vživel in je zato bila igra res doživeto podana. Najprej moramo čestitati Jugovi Anici za vlogo Lucije, ki jo je kot mlada igralka iz-

vrstno podajala. Prav tako zahtevni sta bili tudi vlogi Alberta in Miše, kateri sta odigrala Komaterjev Nužej ter Proderšnikova Mici. Dr. Doljaka je igral Stanko Wrulich, ki se je, čeprav mlad, odlično vživel v vlogo starčka. Posebej pa zaslužijo pohvalo mladi igralci, ki so tokrat prvič stali na odru in so svoje vloge prav dobro podajali. Veseli nas, da je igralska skupina našega društva tako pomlajena, saj smo na odru videli veliko mladih igralcev, kar nam daje tudi upanje v bodoče uspešno delo našega društva na odrskem področju. Zlasti pa moramo izreči priznanje našemu marljivemu režiserju Šimanu Wrulichu, ki

je igro kljub številnim novincem tako izvrstno pripravil.

Pravijo, da se sam ne smeš hvalliti. Toda Radišani to lahko storimo upravičeno, ker je naše društvo res zelo aktivno in se imamo prav našim prosvetašem zahvaliti, da smo pri nas še tako ohranili našo lepo slovensko besedo. Prepričani smo, da bi tudi po drugih krajih, kjer izginja naša beseda, bila slika lahko drugačna, če bi imeli tako marljivo prosvetno društvo kot je naše.

Zbrano občinstvo je v imenu prirediteljev pozdravil naš govornik Tomi Ogris, ki je ob tej priložnosti poudaril veliko požrtvovalnost, zlasti mladih igralcev, ker se dobro zavedamo, koliko priložnosti ima danes mladina za najrazličnejše oblike razvedrila. Zato nas posebno veseli, da se naša mladina zanima tudi za prosvetno delo in tako spoznava plemenitost kulturnega izživljanja. Največje priznanje našim igralcem pa je razumljivo lep obisk; in ta je na Radišah skoraj vedno zadovoljiv. Zato kličemo našim igralcem: Le še vadite in igrajte ter nas kmalu spet vabite na prireditev, saj radi pridemo!

Ljubljana

Pred nedavnim je v Ljubljani umrla Ivanka Tomšič, mati narodnega heroja Toneta Tomšiča. Kljub temu, da je morala v svojem življenju prestatiti mnogo hudih trenutkov, je dočkala lepo starost 85 let.

V Ljubljano se je Tomšičeva družina priselila iz Trsta. Njihov dom je bil pravo ljudsko gostišče, vsem vedno na stečaj odprto, posebno pa študentom. Svoje otroke je mati Ivanka vzgojila v veliki ljubezni do domovine, v plemenitosti in človekoljubnosti.

Posebno težki udarci so Tomšičevo mater zadeli med zadnjo vojno. Marsikomu je rešila življenje, ni mogla pa pomagati svojemu najstarejšemu sinu Tonetu, velikemu borcu za pravice slovenskega ljudstva: kot eden glavnih organizatorjev narodnoosvobodilnega boja in sekretar KPS je padel v roke fašistom ter zgubil življenje v zloglasni gramozni jami. Pa tudi hčerka Iva je morala skozi pekel nemškega koncentracijskega taborišča.

Kljub vsem težkim udarcem zle usode pa je Ivanka Tomšič do visoke starosti ohranila svojo vedrost in bistrost, predvsem pa tudi svojo dobroto. O spoštovanju, ki ga je uživala, pa je pričalo ogromno število žalnih gostov, ki so jo na ljubljanskem pokopališču pospremili k zadnjemu počitku.

Župnika dr. Zeichna bomo ohranili v lepem spomnu.

Čudna velika noč v Logi vasi

Velikonočni prazniki so za nami, prazniki vstajenja in zmage. Za nas Slovence v Logi vasi pa so bili ti prazniki vse prej kot praznični. V naši farni cerkvi je namreč prav za velikonočne praznike utihnila slovenska pesem in slovenska beseda je izginila tudi na vabilih za te cerkvene praznike, ki so doslej vedno bili dvojezični.

Pevci so sicer bili pripravljeni, da bi peli tako, kot je to bilo v naši farni cerkvi vedno navada. Letos pa naš župnik očitno ni čutil potrebe po pesmi naših pevcev in je izgledalo, kot da je slovensko petje postalo odveč. S tem nočemo žaliti našega župnika; še vedno smo prepričani, da je šlo za nenamerno napako, čeprav je bila pogreška na vabilih dovolj očitna.

Vprašujemo: čemu tako? Ali smo Slovenci v Logi vasi že izgubili našo pesem pri božji službi, ali pa je to bil samo poskus? To vsekakor ni v skladu z načeli katoliškega nauka, ki nas uči bratske ljubezni, da smo pred bogom vsi enaki in da se moramo med seboj spoštovati. Upamo, da bomo naše pevce še slišali v cerkvi in da prihodnji velikonočni prazniki za nas Slovence ne bodo le veliki petek, ampak tudi praznik vstajenja.

✓ Št. Rupert pri Velikovcu

Vest o tragični smrti našega župnika dr. Franca Zeichna nas je močno pretresla. Kot znanó je dr. Zeichn izgubil življenje v prometni nesreči, ki se je pripetila v neposredni bližini naše farne cerkve.

Župnik dr. Zeichn se je rodil pred 79 leti v Semislavčah pri Rožku, za duhovnika pa je bil posvečen pred 56 leti. V svojem du-

hovniškem poklicu je kot kaplan služboval v različnih farah, med drugim dolga leta tudi v Pliberku in v Suhi. V dobi nacizma je bil kot mnogo slovenskih duhovnikov zaradi slovenske narodnosti preganjan v nemški predel Koroške in se je šele po vojni spet lahko vrnil na dvojezično ozemlje. Zadnja leta je bil župnik v Št. Rupertu pri Velikovcu. Tam smo ga tudi položili k zadnjemu počitku.

Pogreb je bil na velikonočni ponedeljek. Pogrebnih svečanosti se je udeležila velika množica žalnih gostov, med njimi največ faranov šentrupertske fare, pa tudi iz drugih krajev, kjer je pokojni župnik služboval. Med pogrebci je bilo tudi mnogo stanovskih prijateljev pokojnika.

Župnika dr. Zeichna bomo ohranili v lepem spomnu.

Slovensko prosvetno društvo
v St. Janžu v Rožu
vabi na

PEVSKI KONCERT

zbora „Valentin Vodnik“ iz
Doline pri Trstu. Koncert bo
v soboto 17. aprila 1971 ob
20. uri pri Tišlarju v St. Janžu.

Pevski zbor vodi prof. Ignac Ota, ki je s svojim zborom dosegel že vrsto vidnih uspehov. K številni udeležbi na koncertu naših primorskih bratov vabi društveni odbor

Slovensko prosvetno društvo
„Zarja“
v Železni Kapli
Vabilo

na veseloigro

TRIPČE DE' UTOLČE

ki jo bodo igralci našega društva uprizorili v nedeljo 18. aprila 1971 ob 11.30 uri v farni dvorani v Železni Kapli.

Ljubitelji slovenske odrske umetnosti prisrčno vabi
društveni odbor

Slovensko prosvetno društvo
Radiše

Vabilo
na

PEVSKI KONCERT

zbora „Valentin Vodnik“ iz
Doline pri Trstu, ki bo v nedeljo 18. aprila ob 15. uri pod vodstvom svojega dirigenta prof. Ignaca Ote nastopil v dvorani pri cerkvi na Radišah.

Ljubitelji slovenske pesmi
prisrčno vabljeni!

O d b o r

Slovensko prosvetno društvo
„Rož“ v St. Jakobu
vabi na veseloigro
„UBOGI SAMCI“

na belo nedeljo 18. aprila 1971

● ob 14.30 uri v farni dvorani v Šmihelu nad Pliberkom

● ob 19.30 uri pri Miklavžu v Bilčovsu.

Vsi prisrčno vabljeni!

Tone Svetlina: UKANA — Tone Svetlina: UKANA — Tone Svetlina: UKANA — Tone Svetlina: UKANA — Tone Svetlina: UKANA — Tone Svetlina: UKANA — Tone Svetlina: UKANA —

se je spomnila v morečih sanjah. Včasih se je ponoči vsa tresla in se potna prebujala. Sanjala je, da se je izgubila v gozdu in da za njo lazi bolan volk. Ne more mu pobegniti. Vedno bolj trudna je, volk se ji približuje, vidi njegove zelene, lačne oči, slinast gobec in duha smrdljivo sapo. Preden pa je zverina pri njej, se z grozo prebudi. Zdaj je Ana premišljala in iskala besede, kako bi povedala Primožu. Saj ničesar nima na vesti. Kakor bi stopila z zgrešene poti na pravo. V njej je bil dozorel sklep, da za Wolfa in Nemce ne bo zganila s prstom. Tudi če jo ubijejo, če jo skopljejo iz tal, kot je grozil Wolf. Vendar besed, da bi govorila o sebi, ni našla. Počutila se je kot človek, ki ga požira močvirje.

Prišla sta pod vrh. Drevje je bilo tu redkejše, bornejše, na pobočju so okopnela skalnata rebra. Bila sta utrujena, zato se je Primož odločil za kratek počitek. Sedla sta na podrito drevo. Pobožal jo je in pohvalil, da zelo dobro hodi. Razvezal je nahrbtnik in vzel ven meso. Morala sta se najesti. Pred njima je bila strmina, v kateri bosta rabila roke in noge. Doslej sta se, posebno spodaj, ogibala sneženih zaplat, pod vrhom pa se je sneg strnil v bleščečo ploskev skledastega, na robah umazanega snega, ki je nevarno zijal v grapo. Jedla sta in opazovala žleb med skalovjem, po katerem se bosta morala povzpeli proti vrhu. Primož je odločil, da bosta počakala, da sonce omeči snežišče, da bo lažje tolkel stopinje in da bo varnejše.

„Ali se morda bojiš?“ jo je vprašal in ji z roko pokazal skoraj navpičen žleb.

Zaupljivo mu je pogledala v oči:

„Ne, s teboj se ne bojim ničesar. Pelji me, kamor hočeš, šla bom.“

„Tako mi zaupaš,“ se je nasmehnil.

„Varno se počutim samo s tabo, Primož. S teboj bi šla na rob sveta.“

Počutil se je počaščenega. Računal je, da bo na drugi strani pobočje manj strmo in da bosta verjetno kmalu nalezela na stezo. Lahko pa naletita na rob odsekanega skalovja. Potem bo vsa pot zastoj, morala se bosta vrniti, morda celo prespati v koči in poizkusiti drugje. Primož se je s hrbtom naslonil na drevo, ona pa se je vlegla po podrtem deblu in mu položila glavo v naročje. Sonce se je dvigalo v zenit. Belina ju je slepila, da sta mežikala in se predajala žarkom, ki so kot šivanke bodli v lica.

Naskok na nevarno snežišče v žlebu je bil težji, kot je mislil Primož. Čeprav sta počivala več kot eno uro, se sneg prav nič ni omehčal. Bil je trd in Primož je tolkel stopinje z vso močjo in togoto. Že spodaj so se Ani začele tresli noge, lice ji je bledelo in majavo se je preslopala. Tudi sam je že čutil drhtenje v nogah, in prevzemala ga je tesnoba. Zato se je odločil za spust. Spravil je dekle nazaj k drevesu, kjer sta počivala, tam je odložil šarcar, nahrbtnik, se odpočil in si nabral novih moči. Preden se je spopadel s strmino, je z nožem odrezal malo bukev, jo priostril na obeh straneh, da bi mu služila kot cepin, ker ni mogel v skledastem snegu najti nobene opore za roke. Žleb je premagal tik ob robu, kjer se je sneg stikal s skalovjem in zemljo, kjer je lažje usekal stopinje. Ves se je kopal v znoju, preden se je strmina zvrnila in je začutil varna tla pod nogami. Zgoraj se je odpočil, potem pa se je vrnil po narejenih stopih in jih poglobljal. Podal ji je roko in jo korak za korakom varno pripeljal čez rob. Vso pot je težko sopla, vendar ni prišla beseda strahu iz njenih ust. Na vrhu se je počutil izčrpanega, kot bi se dolgo boril z močnejšim nasprotnikom.

Spustila sta se po grebenu navzdol do prvega drevja, izbrala kopnjavo in sedla. Pred njima se je odprlo hribovje v vsej grozljivi širini in razvejanosti. Zasnežene gore v daljavi in pod njimi verige vrhov, ki so kipeli, kot vzvalovano morje, med njimi pa temne gozdne planote, z zajedenimi zaselki in samotnimi domačijami. Nad dolinami, kjer so tekle reke, so ležale megle kot podolgovate lene ribe na morskem dnu. Iz najgloblje kotla na severovzhodu se je megla kadila. Primož ji je povedal, da so tam Nemci. Mnenja je bil, da iz zamegljene idrijske grupe ne bodo rinili v hribe.

Zareče sonce jima je žgalo v oči z leskom tisoč ogle dala. Zaslanjala sta si jih z rokami in se razgledovala. Primož ji je imenoval vrhove in ji kazal meje osvobojenega ozemlja. Ani je bilo tesno ob tem ogromnem prostranstvu. Primož pa je sijala svetloba v očeh in na ustih je imel skrivnostno smehljaj, ki je veljal naravi.

„Najbolje se počutim v gorah. Vedno so mi bile pri srcu, in če bom pretolkel to vojno, bom vedno hodil k njim po tišino. Zavetje so nam v najtežjih dneh. Pred letom dni sem se vzel na enega izmed samotnih bohinjskih vrhov in na njem se mi je utrla misel, ki jo še sedaj vem na pamet: Sam sem s teboj, gora, tako sam, kot viharo drevo na robu, tako sam kot ptica, ki jo je vzelo nebo. Brez žalosti. Brez hrepenenja. Brez veselja. Prazen. Sam, s senčo tvojih prepadov, gora.“

„Lepa je, Primož, toda vse, kar napišeš, je mračno. V meni vzbuja tesnobo občutje, kot ga vzbuja samotna priroda, ki se je bojim, ker se počutim v njej šibko in neobogljeno.“

„Z naravo in gorami je tako: odeta v tišino sili človeka, da grebe vase in išče. Trušč ubija misli. Zato je tudi rekvizit vojne. Meni je tišina potrebna kakor kruh in voda, nesmiseln hrup pa odvraten.“

VON
RUDOLF
VOUK

„Najbrž jih vznemirja, ker se blešči. Kdo ve, kakšne predstave imajo? Saj še ljudje ne vedo drug za drugega kaj šele za živali.“

„Jumbo lezi! Jumbo skoči! Jumbo prosi!“ Tako je Kolarjev Mihec ukazoval svojemu psu špiceljnu. Ukazoval mu je, če je prišel prijatelj Tonček, če je prišla sestrična Nežika ali pa če je skrivaj izza plota kukal nevoščljivi Jakec. Ukazoval mu je tudi, če sta bila s psičkom sama. Ukazoval mu je kar tako, za šalo in kratak čas.

In Jumbo je skakal, Jumbo je sedal, Jumbo je legal vse od ranega jutra do poznega večera. Se ponoči v snu se je premetaval in cvilil. Kdo ve, morda se mu je sanjalo, da ga tudi v sanjah preganja njegov mali gospodar.

A nekega dne, kdo ve kaj se je skuhalo v glavi male pasje mrcine, se je Jumbo uprl. Mihec je kot vselej, po svoji stari navadi, strogo zaklical nad njim „Jumbo skoči!“, vendar Jumbo ni skočil. Svetlo je pogledal palico pred seboj, spodvil rep, sklonil glavo in legel.

Mihec, ki je najprej osuplo gledal vanj, se

MARTA GROM

JUMBO

je razjezil, zažugal je s palico in strogo ponovil:

„Jumbo, skoči!“

A Jumbo tudi tedaj ni skočil. Pokazal je zobe in zarenčal.

Morda bi Mihec prizanesel Jumbovi trmi, da se ni izza sosedovega plota zahihital nevoščljivi Jakec. Tedaj je Mihec zardel kot zrela jagoda. Jezen je pogledal neposlušnega psa, ki ga je osramotil pred grdim nevoščljivcem, dvignil palico in zamahnil.

Jumbo je zacvilil, se dvignil in skočil. Toda skočil je mimo Miha, preskočil nizek plot in že ga ni bilo več. Dirjal je, kolikor so ga nesle noge in še zmenil se ni za Mihčev klic.

Jumbo je tekel po gladki beli cesti in šele v naslednji vasi se je ustavil. Utrujen je obstal kraj nizke bele hiše, sedel na zadnji taci in globoko zasoplo dihal. Bilo mu je vroče. Jezik mu je visel iz gobca in če bi psi nosili robce, če bi hodili oblečeni po cesti, tedaj bi Jumbo zagotovo segel v žep, da bi si z robcem obrisal potno čelo. A je že tako, da obuti mački in oblečeni psi živijo le v pravljicah. In ker je bil Jumbo čisto navaden, resničen pes in ne pes iz pravljice, je samo mežikajoče pogledal v sonce, potem je zacvilil, spodvil tačke in že je nanje naslonil svojo koderasto glavo.

Minila je noč.

Minil je dan.

Minilo je še nekaj dni, ko se je v predmestno ulico priklatil majhen sestradan pes. In to je bil Jumbo! Mihčev pobegli pes Jumbo! Že dobro uro je šaril po smetiščih, se potikal po cestah in silil na dvorišča, ko se je ustavil pred hišo, ki je imela zelene polknice in je bila najlepša v vsej ulici.

Morda je sestradanega Jumba zamikala skodelica mleka, ki je bila postavljena pred spečim, lepo rejenim mačkom!

Morda ga je v nosnici požgečkal vonj po pravkar kuhani prekanjeni gnjati?

Morda! Kdo ve! Na lepem je zacvilil in s tačko popraskal po vrtni ograji, ko so se hišna

vrata nenadoma s treskom odprla in spet zaprla.

Na pragu se je prikazal majhen, rdečeličen deček v lepi, zlikani obleki in z velikim kosom kruha v rokah. Deček je stekel po vrtni stezi in šele ko je obstal ob ograji, je zagledal psa. Najprej je začudeno pogledal, potem se je naslonil na zaprta vrata in vprašal:

„Ščene, kaj bi rado!?“

Jumbove oči so se proseče zaiskrile. Zmršena glava se je pritisnila k ograji.

„Jedel bi, kaj?“ je vzklil fantič.

Če bi Jumbo imel dar govora, bi prav gotovo poln hvaležnosti dejal: „Da, ljubi deček! Jedel bi! Lačen sem!“ A Jumbo tudi tega daru ni imel, zato je le še bolj žalostno zacvilil.

Tedaj so se dečkove roke zganile. Odtrgale so kos bele pogače in ga dvignile visoko v zrak.

„Prosi, umazana mrcina! Prosi!“

Jumbo je skočil na zadnji taci, zacvilil je, zaprl oči in odprl gobček.

„Na, umazana mrcina! Na!“

Nekaj trdega je priletelo v pasji gobček. Bil je kamen. In ko je Jumbo odprl oči, je deček že dirjal proti hiši. In smejal se je.

Jumbo je stal sredi ceste. Njegove oči so se čudno svetile. Iz ranjenega gobčka pa mu je počasi polzela kaplja krvi.

Tone Pavček

PALAČINKA

Sem, tja, hopsasa, pajčevina iz zlata, v njej trkela se debelinka, tralalinka palačinka, debelušasta gospa s smetano namazana.

Ham, ham, noč in dan palačinko velikan, tisti telebanski grize in ne vstane prej od mize, da je strd pogrizena, smetana polizana.

Ho, ho, na uho: to ni žalostno tako. Brž ko požeruh pospravi palačinko, se pojavi nova bunkasta gospa, slajša kot je prej bila!

Pek, pek, dober tek, peče jo iz veka v vek. Tisti, ki še ni za luno, naj gre umno in pogumno jutri na sprehod do zvezd sladko palačinko jest!

Palček in orel

Ptiči so hoteli imeti kralja. Sklenili so, da bo tisti njihov kralj, ki poleti najvišje.

Vsi ptiči se dvignejo. Tudi palček misli, da ne sme zaostati. Siromak je pa dobro vedel, da se v letanju ne more meriti z drugimi ptiči. Zato hoče z zvijačo doseči največjo čast.

Palček smukne pod letečo štorčijo in se ji skriva med perje. Štorčija tega ni zapazila. Ptiči lete vedno višje, sčasoma pa opeša drug za drugim. Naposled se zibljeta samo še orel in štorčija v višini. Končno začnejo pešati tudi štorčiji moči. Zdaj pa zleti palček izpod perja in se drzne meriti z orlom. Orel tudi že res omahuje, palček pa je še spočit in gibčen. Zleti višje kot orel in hoče biti kralj.

Ko zvedo ptiči njegovo prevaro, ga hočejo kaznovati, toda on se jim izmuzne pravočasno in se skriva v mišjo luknjo.

V njegovo sramoto pa so mu dali ptiči ime „kraljiček“ — in tako ga imenujemo včasih tudi mi. Nosi pa tudi ime stržek.

Fran Erjavec

MALI MUK SE JE GOSPE AHAVCI ZASMILIL IN VZELA ČA JE V GLUŽBO. ČISTIL JE MAČKE...

... IN KUHAL ZA PSE.

NO, PASE JE KONČNO TUDI MENI NASMEHNILA SREČA!

14.

Tone Svetlina: UKANA — Tone Svetlina: UKANA — Tone Svetlina: UKANA — Tone Svetlina: UKANA — Tone Svetlina: UKANA — Tone Svetlina: UKANA — Tone Svetlina: UKANA —

„Jaz sem se včasih zelo bala noči, zdaj pa se je malo manj, če sem s teboj, pa prav nič,“ je govorila, potem pa je vzklila: „Glej, Primož, zvezdni utrinek!“

Med utripajočim lesketanjem zvezd se je zarisal na nebu svetel tok in ugasnil nad temno goro na zahodu. Vsa prevzela se je prižela k njemu.

„Primož, najne ugasle zvezde. Ali se spominjaš na Jelovici, kmalu potem, ko sem prišla, sva gledala neko noč v nebo in čakala utrinke. Rekel si mi, da se bova drug drugega spomnila vedno, kadar se bo utrnila zvezda. Takoj sem bila za to. To se mi je zdelo tako lepo. Rekel si, da se tako sporazumejo te ljudje, ki se imajo radi, in še to si mi pojasnil, da se to lahko zмениš z enim samim človekom, ki ti je zelo blizu. Ali si se spominjal?“

„Jaz vedno. Spominim se, da mi je to povedala mama še kot otroku. To je igra otrok. Vidiš, kako dolgo sem iskal dobrega prijatelja, dokler nisem našel tebe.“

„Ali ti ni bilo potem žal, da si se zmenil z menoj?“

„Meni ni žal za ničesar. Spominjal sem se in vsak utrinek je zarisal novo bolečino.“

„Samo da je prešlo,“ je dahnila z občutkom krivde.

Čutil je, da je vzdihnila in pritisnila svojo glavo k njegovemu tiku. Bila je mrzla in tudi ustnice, ki so se dotaknile njegovih, so bile mrzle. Nenadoma ga je zajela globoka žalost.

Prek planote, posejane z redkimi hišami, sta šla po poti, ki je bila kopna. Namenila sta se ustaviti v hiši, iz katere bi se lahko umaknila. Zato sta si izbrala domačijo na majhnem griču. Tiho sta se plazila k njej. Psa ni bilo pri hiši in nihče ju ni zaznal. Morala sta izvedeti od ljudi, kaj je z Nemci in kje so šle partizanske enote. In tudi zato, da bi kaj toplega pojedla. Ta želja se jima je zbudila, ko sta zaduhala sveži kruh iz veže. Plazeče sta se približala

oknu in obstala. Prislunila sta glasovom v hiši. Skozi majhno okno sta opazila na peči speče otroke. Ob kmečki mizi pa so sedeli mati, dekle in belolas starec. Zbirali so fižol. Primož je imel rad kmečkega človeka, posebno pa bajtarje po hribih. Vedno znova so ga presenetili s svojo toplino in upornostjo, ki so jo kazali v borbi z revno zemljo, ki jih je komaj preživljala, in vendar so od svojih ust delili borno hrano s partizani. Na trkanje so jima odprli takoj, ko sta jim povedala, da sta iz brigade. Beli se po tem hribovju niso klatili, tu ni bilo mesta zanje, razen v ofenzivah, kadar so spremljali Nemce.

Že v veži sta izvedela, da je brigada šla naprej čez hribe, da so Nemci prišli en dan za njo, vse pretaknili po hišah, da so ubili dva zaostala, bolna partizana, komisar pa se jim je skrill in ušel smrti. Primož je bil z vestmi zadovoljen. Posadili so ju za mizo, zavreli so jima mleka in nadrobila sta vanj svežega kruha. Že med jedjo se je Primož razvezal jezik, da je postal komisarstvo zgovoren. S starcem sta imela glavno besedo, obrala sta vojno, bele, Nemece, Ruse, Američane, vse po vrsti. Ana je le poslušala in ga opazovala. V razgovoru se je ves spremenil in obraz se mu je prijazno smejal. Tak je bil le pri Travnikarju.

„Nikogar ne obremenjuje s svojimi težavami in takoj najde živ in iskren stik z ljudmi, ki so mu blizu in jih ima rad,“ je pomislila. Starec, hišni gospodar, ju ni pustil, da bi odšla naprej. Morala sta se ukloniti njegovemu prigovarjanju in ostati pri njih. Zagotavljal jima je, da se Nemci v teh hribih ponoči še niso pojavili. Da pa bo za vsak slučaj hči bedela in popazila, da se bosta pogrela in podremala za pečjo. Spravili so otroke v postelje, Primož in Ana pa sta prijetno zadremala na peči.

Zjutraj sta se poslovila od prijaznih ljudi in se napotila proti hribom, ki so se dvigali nad planoto.

14

Majorju Wolfu so dnevi v obkoljeni Idriji tekli počasi kot še nikoli v vojni. Čeprav je bilo razburljivo bolj kot na fronti, vendar je veliko navdušenost kmalu zamenjala nestrpnost in nejevolja. Dan za dnem so jih presenečale nove kombinacije v napadih in v obrambi sovražnika. Ker pa je imel zvezane roke, je začel izgubljati živce. Nemoč ga je spravljal v besnost, pridružil pa se je še strah pred generalom. Slabo voljo je skrbno prikrival in se na tihem jezil na generala in nase. Čemu se mu je tako vražje mudilo, ko ga vendar ni nihče priganjal. Lahko bi se izgovoril, da nekaj pripravlja, in če bi odhod odložil za nekaj dni, ne bi padel v to prekleto kašo. Nobene pametne rešitve ni našel. Poleg tega mu je bila odrezana pot, da bi se vrnil s kakršnim koli izgovorom. Najbolj pa ga je peklilo, da ni mogel dobiti stika z ljudmi, ki so mu še preostali v partizanskih enotah. Vse je kazalo, da se bo to pot namesto praznovanja, pošleno osramotilo. To bi seveda takoj porabil njegovi nasprotniki in kot hijene planili po njem. Podoben je bil krmarju na jadnici, ki mu je veler raztrgal jadra in se mu je zlomilo krmilo. To bi bil zanj hud udarec, ker se je rad hvalil, da zna zgrabiti bika za roge. Bal se je, da ne bo zapadel v malodušnost in krizo.

Po hribih okoli Idrije, bližnjih in daljnih, je grmelo vsak dan. Na dnu kotla, v katerem je ležalo mesto, je bilo slišati prasketanje pušk in drdranje strojnica, kot bi ves dan vrela voda čez lonec in cvrčala na razbeljeni plošči. Topništvo je iz mesta večkrat streljalo po nevidnem sovražniku. Majorju se je zdelo, kot da velika ladja sredi razbesnelih valov skuša s topovi odgnati vihar, ki jo goni k čerem, kjer bo nasedla.

(Se nadaljuje)

za oddih in razvedrilo

HENRI SLESAR

Zbogom, Charlie!

Charlie je bil prepričan, da ima pravico do denarja, ki ga je ukradel. Dobro mu je šlo kot prodajalcu v trgovini Broadman and Sons, ko je Turtin prišel z idejo o njuni „majhni trgovini.“ Charlie je poslušal napovedi o rožnati bodočnosti, ki ju čaka. Lepa trgovina na avenuju, velika naročila iz Dallasa, Chicaga, St. Louisa... Denar bo kar sam pritekal... Prikupne prodajalke — po okusu šefov... „Ti boš skrbel za zunanjo službo, jaz bom delal v trgovini,“ je govoril Turtin. „Kratko malo ne moreva zgubiti.“

Prvo leto — toliko da nista propadla. Drugo leto so dobički znašli komaj tri odstotke in Charlie je začel jemati denar.

Charlie je verjel, da ima do tega pravico. To je bil predjem na Turtinove obete. Sicer pa je imel on večje izdatke kakor Turtin. Tu je bila, na primer, Danielle Sweetfoot. Dekle, kakor je bila Danielle, prava plesalka iz Las Vegasa, se ni dala držati samo z lepimi besedami. Tu je bil nadalje športni avtomobil, pa tudi Charliejevo stanovanje ni bilo poceni.

Od mirnega človeka, kakršen je bil Turtin, ni mogel pričakovati, da bo tako reagiral, ko je zvedel za vso stvar. Pridrvel je v Charliejevo stanovanje in pričel kričati, da je Danielle skorajda omedlela.

Nato je pričel Charlieja daviti. Danielle je pričela tako vpiti, da so se v kratkem času pojavili sobarica, liftboy in policaj. Z združenimi močmi jim je komaj uspelo odtrgati Turtinove roke od Charliejevega vratu.

Naslednjega dne je bil Turtin sicer miren, toda neizprosno.

— Prijavi bom vso stvar državnemu tožilcu.

— Ne verjamem, da mi boš to storil, — je rekel Charlie.

— Kakor kaže, manjka dobrih 75.000 dolarjev. Ali ti je kaj ostalo?

— Ne, — se je zlagal Charlie. V resnici je imel skritih v stanovanju 35.000 dolarjev v bankovcih.

Ko se je vrnil domov, je Charlie vso zadevo pojasnil Danielli in jo vprašal, kaj bi ona storila na njegovem mestu.

— Mislim, da bi se ubila.

— Hvala za nasvet!

Dvajset minut pozneje je razburjen pritekel iz kopalnice.

— Tako je, prav imaš, je dejal.

— O čem govoriš?

— Ubil se bom!

Danielle je pobrala svoj krzneni plašč, ga naglo vrgla čez rame in odšla proti vratom.

— Zbogom! — je rekla, — ne prenašam krvi.

— Počakaj malo! Ne nameravam se ubiti. Na videz bom uprizoril samomor, tako da Turtin od nikogar ne bo mogel ničesar terjati. Pozneje bom odpotoval v Južno Ameriko. Ko bo zrak zopet čist, se bom vrnil in...

— Toda obtožba zaradi poveljstva bo še vedno veljala.

— Vse to sem predvideval. Toda ti mi moraš pomagati...

— Povej, kaj mi je storiti.

— Napraviti moraš zavoj, velik zavoj. Napolni ga s čemerkoli, kar pač najdeš v stanovanju.

— V redu, — je vzdihnila Danielle.

Medtem ko je bila Danielle zaplena z zavijanjem, je Charlie odšel v spalnico, dobro zaprl vrata za seboj in poklical Turtina po telefonu.

fonu. Ni želel, da bi Danielle slišala ta razgovor, ker bi to moglo zmešati njegove načrte. Kajti Charlie ni razmišljal le o samomoru, ampak tudi o umoru.

Da, umor je bil edini izhod. Toda kako naj spravi Turtina s sveta? Po njunem zadnjem sporu in spopadu so vsi vedeli, da med njimi ni vse v redu. Če bi Turtina umoril, bi ga vsi osumili. Seveda samo,

DOMISLICE

● Ni res, da letajo ženske za moškimi; nobena past ne teče za žrtvijo.

● Preveč luči preprečuje, da ne vidimo zvezd.

● Pregovore o zmagi pametnejšega nad močnejšim so si izmislili slabiči.

● Simpatični so nam tisti, ki imajo o nas dobro mnenje.

● Sreče ni mogoče prisiliti, včasih jo lahko pregovorimo.

● Lepota je minljiva, neumnost je večna.

● Ni vse originalno dobro, toda vse dobro je originalno.

● Idealen moški je nežen, obziren, galanten, pošten, podjaten in — običajno poročen z drugo žensko.

● Kadar dosežemo ideal, živimo samo še od spominov na čas, ko smo pričakovali njegove uresničitve.

ARNOLD MARMOR

Biserna ogrlica

Ernie Speers je naglo ustavil vozilo in z glavo pokazal na hišo, skrito za gostim drevjem. Lovil je sapa, kakor da ni prispel z avtom, ampak peš. Na njegovem debelem obrazu so bile videti potne srage.

— Tu smo, — je dejal. — Tukaj stanuje, Del...

Preden sem dobro pogledal na hišo, sem vrgel cigarteni ogorek skozi avtomobilsko okno.

— Dejaj si, da je sama, — sem pripomnil. — Toda če je kdo pri njej?

Obrisal si je potni obraz. — Ne misli na to, — je odvrnil. — K njej nikoli nihče ne pride. — S prstom se je dotaknil čela. — Lois Webb je malce slaboumna, Del.

— Odlično. Torej ni pri pravi pameti in nihče nikoli ne prihaja v ta kraj. Morda nosi ogrlico na vratu?

— No, ali imaš pištolo? Sklenila sva vendar pogodbo...

— Da.

No, in? Plačal sem ti pot, dal dnevnice in sto dolarjev vnaprej. Nimaš drugega opravka, kakor da namesto mene vzameš ogrlico.

Zasmejal sem se mu v obraz: — In nič drugega, Ernie?

— Poslušaj, Del. Če me ona ne bi poznala, bi to storil sam. Vsi me tu poznajo, pozna me celo vsak kamen. Samo zato sem se obrnil nate.

Skočil sem iz vozila. — Pomiri se! — sem dejal. — Pomiri se. Če ogrlica obstaja, jo bom vzel tako ali drugače.

Nagnil se je skozi okno: — Ne pozabi, Del... Nje se ne smeš dotakniti!

— Spomni se bom, bodi brez skrbi!

— Vzemij ogrlico in se vrni! Ničesar drugega ne smeš storiti! Ne delaj neumnosti samo zato, ker je prikupna...

— Seveda, seveda, — sem dejal nestrpno in krenil po poti, ki je vodila proti hiši.

Lois Webb je sedela pred hišo. Ernie je pripomnil, da je prikupna, a to je bilo premalo povedano.

Prikupna? Lepa mlada plavolaska, očarljiva, da je človeku zastajal dih. In ni bila videti nora, še malo ne!

— Zdravo! — sem dejal.

če je živ. Toda če on prej napravi samomor? Da, to bi bila rešitev.

— Halo, Max, tu Charlie.

— Pusti me v miru!

— Samo zbogom sem ti hotel reči.

— Kam greš?

— Ne boj se, ne bom zbežal.

Odšel bom v večno temo in ne bom nikomur več delal krivic. Upam, da mi boš oprostil. Pozneje...

— Kdaj pozneje?

— Poslušaj, Max! Ko bodo našli moje truplo, te prosim samo za uslugo, da nikomur ne zineš o mojem lopovstvu. To bi moja mater ubilo.

— Charlie! — je kričal Max.

Charlie je spustil slušalko. Medtem je Danielle napravila zavoj. Pospremil jo je do vrat in ji naročil, naj ga čaka, ker se bo kmalu zopet javil. Nato je vzel prazen kovček, zložil vanj kup bankovcev, zavoj, par čevljev in plašč.

Bilo je ob deseti uri ponoči. Avtomobil je ustavil v bližini mostu in vzel zavoj, plašč in čevlje. Samo od časa do časa je prišel mimo kak mlajši par. V hipu, ko v neposredni bližini ni bilo nikogar, je zavoj „obtekel“ v svoj plašč, ga vrgel v reko in postavil čevlje na rob mosta. Ko je videl, da se približujejo ljudje, je začel vpiti:

— Na pomoč, na pomoč! Neki moški je skočil z mostu!

V hipu so z vseh strani pritekli ljudje in njihova domišljija je začela delovati:

— Potaplja se, potaplja!

Medtem ko so se vznemirjeni gledalci spomnili, da je treba obvestiti policijo, je bil Charlie že pri svojem vozilu in kmalu zatem v nekem manjšem hotelu na robu mesta.

Naslednjega dne so časniki poročali o tragični smrti uglednega trgovca. Tri dni pozneje je Charlie pozvonil na vratih Turtinovega stanovanja. Ko je odprl vrata, je bil

Turtin očitno presenečen in je zamrmral:

— To pomeni, da nisi mrtev. Danielle je imela prav.

— Danielle? Torej ti je povedala?

— Vidiš, nisi uspel z vsem tem cirkusom. Nisem te niti nameraval prijaviti.

Charlie se je ves prepaden zdržnil.

Max mu je ponudil kozarček in Charlie ga je takoj izpil.

— Kako si mogel samo pomisliti na to?

— No, seveda, kak podlež sem vendar bil! — je dejal Charlie in

izpraznil še en kozarček. Nasmehnil se je in — zaspal.

Ko se je prebudil, je zagledal Daniello.

Charlie je poskušal dvigniti roke, toda bile so privezane k stolu. Poskušal je govoriti, toda v ustih je imel spužvo.

— Kaj bova z njim? — je vprašala Danielle.

— Ali nisi tudi ti mislila kot jaz? Mar ni že napravil samomor?

Charliejevo truplo so našli sedem dni pozneje v reki nekoliko kilometrov niže od mosta. Policija ni bila presenečena, saj je to pričakovala.

Anekdote o Clemenceauju

Ko je bil Clemenceau direktor pravosodnega lista „Justice“, je opazil, da njegovi uredniki zanemarijajo službene dolžnosti. Zato je obesil na steno v redakciji listek z naslednjo vsebino:

„Gospode prosim, da ne zapuščajo redakcije še preden pridejo!“

Ko je bil Clemenceau že francoski predsednik, je dejal o nekem ministru:

„On nima nobenih idej, zna pa jih zelo vztrajno braniti!“

„Vojna,“ je dejal Clemenceau, „je preresna stvar, da bi jo lahko zaupal generalom.“

Med vojno je poslal Clemenceau posebnega odposlanca v eno izmed tujih dežel. Nek diplomat je to komentiral takole:

„Za izbor takega omejenca pa vladi res ni bilo treba toliko razmišljati. Takega bi lahko dobili tudi med poklicnimi diplomati.“

Clemenceau je bil zelo občutljiv in se je hitro prehladil. Potem, ko se je udeležil različnih verskih obredov posameznih veroizpovedi, je dejal:

„Za mene je najprikladnejša židovska vera. Pri njihovih obredih namreč lahko obdržiš klobuk na glavi.“

Ko so sporočili Clemenceauju, da se je poročil eden njegovih generalov, je pripomnil:

„Sedaj se bo moral boriti na dveh frontah!“

Erniejevo vozilo je še vedno stalo tam, kjer sem ga zapustil, a Ernie se je še vedno potil kakor prej.

Usedel sem se na sedež poleg njega, z levo roko pokazal na žep in dejal: — Imam jo!

Prikimal je in mi ponudil usnjeno torbico z besedami:

— Daj jo v torbico.

Spustil sem ogrlico in ga pogledal: — Zakaj?

— Predvsem ogrlica! — je odgovoril. — Se Spominjaš obljube? Nisi se je dotaknil, kaj?

— Sem. A kaj za to?

Vedel je prav dobro, da se dekletu, kakršna je bila Lois Webb, noben moški ne bi odrekal...

Njegov obraz je bil bled kot apno, njegove drobne oči so se odurno bliskale. Prestrašil sem se; ali mu je slabo?

— A kakšna je razlika v tem, če sem se je dotaknil ali se je nisem?

Ne vem, odkod jo je vzel, a nenadoma sem začutil cev njegove pištole med rebri:

— Izstopi!

Brez besed sem strmel v pištolo. Pripravljal sem se, da izstopim.

— Idiot, norec! — je besno kričal Ernie. — Opozoril sem te, da se je ne dotakneš! Opozoril sem te! Vedel sem, da ne bi sprejel tega posla, če bi poznal vso resnico!

Se vedno sem buljil v pištolo, ki je bila uperjena vame; vsak hip bi jo mogel sprožiti... A zakaj?

— Žal mi je zate! — je povedal Ernie z odsekanim glasom. — Toda zaslužil si si in sam si kriv, idiot!

— A zakaj?

— A zakaj, misliš, da se ji nihče ne približa? Vsi tu v okolici vedo, kako všeč so ji mladi moški!

Gledal sem ga, ne da bi ga razumel.

— Ali ne veš, da se je boje? Edino, kar morejo storiti, je, da se ji nihče ne približa, dokler je bolničarji ne odpeljejo — naslednjo soboto...

Zdaj me pištola ni več zanimala. Nič me ni več zanimalo, samo zadnje Erniejeve besede. Nekaj hladnega se mi je začelo dvigati v želodcu.

Nato je Ernie dvignil pištolo in ukazal:

— Stopi iz avtomobila!

Izstopil sem in zaloputnil vrata. — Dokler ne pridejo bolničarji? — sem ponovil, a nisem našel odgovora na to vprašanje.

— Zakaj bolničarji?

Ernie je prižgal motor in se naglo oddaljil. Glasno mi je še zavpil:

Lois Webb je gobava, idiot! Nihče ne ve, kdaj je zbolela in kdo jo je okužil.

Športni vestnik

JUGOPLASTIKA PO 27 LETIH PRVAK

Minuli teden se je v Jugoslaviji končalo 27. državno prvenstvo v košarki, ki je bilo najkvalitetnejše, odkar prvenstvo sploh obstoja. V preteklem prvenstvu so v deželi svetovnih prvakov igrali košarko, ki je ponovno pokazala, da osvaja svetovnega prvenstva v Ljubljani ni bilo naključje. Izredno izenačene ekipe pričajo, da takšnega prvenstva nimajo nikjer v Evropi.

Prvenstvo se je odigralo s presenečenji in razočaranji, dramatičnost pa dokazuje dejstvo, da se je letošnji državni prvak izluščil šele v predzadnjem kolu in da je za drugo mesto, ki bo odpadlo v II. zvezno košarkarsko ligo, potrebna še dodatna tekma. Po končanih zadnjih tekmah sta oba kandidata za izpad tekmi izgubila in imata zbranih po 16 točk. Zato bosta moštvi Partizana in Oriolika odigrali še tretjo tekmo, ki bo odločila o obstoju in odpadu.

Novi državni prvak je postalo moštvo Jugoplastike iz Splita, ki je v zadnji tekmi proslavilo zmago nad Oriolikom. Prvič v zgodovini jugoslovanske košarke je moštvo iz Splita osvojilo najvišji naslov prvenstva, lanskoletni prvak Olimpija iz Ljubljane pa se je morala zadovoljiti s skromnejšim šestim mestom. Po zmagi državnega prvenstva bo zastopalo moštvo Jugoplastike Jugoslavijo tudi v evropskem pokalnem prvenstvu, kar je edinstvena prilika, da Splitčani spoznajo vrsto dobrih tujih igralcev.

Po zadnji tekmi je Jugoplastika zasedla prvo mesto v lestvici s šestimi točkami pred moštvom Lokomotive, ki je zbralo 32 točk. Tretje mesto je zasedlo moštvo Crvene zvezde (30) pred Beogradom (24) in ekipo Rabotnički (22). Olimpija iz Ljubljane je v 22 tekmah prav tako zbrala 22 točk, toda razmerje košev je slabše od petouvrščenega moštva.

V 27 letih zvezne košarkarske lige Jugoslavije je moštvo Crvene zvezde osvojilo 11-krat državno prvenstvo, na drugem mestu je Olimpija Ljubljana, ki je šestkrat postala državni prvak, sedemkrat pa je zasedla častno drugo mesto.

AUTO-MOTO ŠPORT

„East African-Safari“, avtomobilska rally, ki je v zadnjem času med športnimi novicami zavzemala prvo mesto, se je po 6211 km končala v Nairobiu. 19. vzhodnoafriška rally, ki je vodila po najslabših cestah Afrike, je bila napeta kakor nobena poprež. Čeprav se je po prvih tisoč kilometrih izkazala premoč evropskih avtomobilov, ki so imeli na prvem mestu najboljšega zastopnika Šveda Waldegaarda, zmagovalca rally Monte Carlo, so stavili zmagovalce ob koncu dirke ponovno Afričani. Kakor že na 18. vzhodnoafriški rally, tako je tudi tokrat zmagala posadka Hermann/Schuller (Kenija/ZRN), ki je vozila japonski avtomobil znamke Datsun. Za Evropejce je bila to ponovna izguba te slovite avtomobilske dirke. Vse izgleda na 1. mesto je pripravil Waldegaard, ko je tik pred koncem pri brzini 170 km na uro zamudil ovinek.

Drugo mesto dirke čez drn in strn je zasedla posadka Mehta/Doughty iz Ugande, ki je prav tako vozila avtomobil znamke Datsun. Šele peto mesto zaseda popolnoma evropska posadka Zasada/Bien iz Poljske z avtomobilom Porsche 911 S.

V okviru velike avtomobilske dirke formule II v Thruxtonu, ki je veljala za evropski pokal, je v tekmovanju formule-super-V trumfiral Avstrijec. V uvodni dirki je Erich Breinsberg s povprečno hitrostjo 155,9 km/h zasedel prvo mesto pred Nemcem Maasom, ki je znan na avstrijskih dirkališčih. 3. mesto tekmovanja formule-V je zasedel Avstrijec Werner Riedl. V dirki, ki je veljala za zlati pokal VW, sta oba Avstrijca vozila avtomobil znamke Austro-Kaimann-Super-V.

Zmagovalci dirke v formuli-II je bil nekdanji svetovni prvak Graham Hill, avstrijski zastopnik Niki Lauda pa je zasedel 10. mesto.

NOGOMET

V 22. kolu I. jugoslovanske zvezne nogometne lige sta si minulo nedeljo stali nasproti slovenski moštvi Olimpija Ljubljana in enajstotica iz Maribora. Tekma se je odvijala v Mariboru in proti pričakovanju privabila le malo gledalcev. Slovenski derbi se je končal 1:0 za Mariborčane, ki so se tako v lestvici uvrstili na predzadnje mesto. Olimpija Ljubljana je zdrknila za eno mesto nazaj in zaseda peto mesto, kar pomeni, da nima več izgledov za osvajanje prvenstva.

Izdajatelj, založnik in lastnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem; glavni urednik: Rado Janežič; odgovorni urednik: Andrej Kokot; uredništvo in uprava: 9021 Klagenfurt — Celovec, Gasometergasse 10, tel. 85-6-24. — Tiska: Založništvo in tiskarska družba z o. J. Drava, Celovec - Borovlje.

RADIO PROGRAM

RADIO CELOVEC

Poročila: 5.00 — 6.30 — 8.00 — 10.00 — 13.00 17.00 — 19.00 — 20.00 — 22.00 — 23.00 — 24.00.

Dnevne oddaje: (razen ob sobotah, nedeljah in praznikih): 5.05 Ljudske viže — 5.30 Kmetijska oddaja — 5.33 Ljudske viže — 5.40 Jutranja opažanja — 5.43 Pisane jutranje melodije — 6.00 Jutranja gimnastika — 6.35 Glasba in dobri nasveti — 6.45 Deželni razgled — 7.00 Glasbeni mozaik — 7.45 Lokalna poročila — 8.05 Godba na pihala — 8.15 Oddaja za ženo — 9.00 Za prijatelje stare glasbe — 10.05 Operetni koncert — 11.25 Oddaja za podeželje — 11.45 Za avtomobiliste — 13.05 Deželni razgledi — 13.30 Glasba po kosilu — 13.45 Slovenska oddaja — 15.30 še vedno priljubljeno — 16.15 Ženska oddaja — 18.10 Odmev časa — 18.40 šport — 18.45 Note in beleške — 18.55 Lahko noč otrokom — 19.03 Pregled sporeda — 19.05 Zabeležite si — 19.35 Melodija in ritem — 20.05 Deželna poročila — 22.10 šport iz vsega sveta.

Sobota, 17. 4.: 5.05 Godba na pihala — 7.55 Naš hišni vrt — 10.00 Iz opernega sveta — 11.00 Naša lepa domovina — 13.50 Za zbiralce znamk — 14.20 Kjer prepevajo, tam ostanimo — 15.30 Voščila — 17.10 Pisano sobotno popoldne — 18.00 Za delovno ženo — 18.40 Umetnostna in kulturna kritika — 19.40 Melodija in ritem — 20.10 Prijatelji, življenje je vredno življenja — 21.30 Willi Forst — 22.20 Plesna glasba po naročilu.

Nedelja, 18. 4.: 6.10 Igra na orgle — 7.35 Ljudske viže — 8.05 Kmetijska oddaja — 8.15 Kaj je novega — 9.10 Nedeljsko jutro brez skrbi — 10.30 Radijska pripovedka — 11.00 Dopoldanski koncert — 12.03 Za avtomobiliste — 13.10 Ogledalo Mestnega gledališča — 13.45 Iz domovine — 14.30 Voščila — 16.00 Otroška oddaja — 16.30 To je moj Dunaj — 17.25 Plesna glasba — 18.00 Majhen večerni koncert — 18.30 Koroški portret — 18.45 Zborovski petje — 19.00 Nedeljski šport — 19.30 Govori deželni glavar Sima — 19.40 Deželni

Winter und Sommerkurort Wengen Schweiz

Gesucht junger zuverlässiger

BURSCHE

als Ausläufer und zur Mithilfe im Geschäft. Gute Entlohnung und familiäre Aufnahme. Elektrofahrzeug vorhanden.

Offerten an: M. Pfluger, Bäckerei-Konditorei, CH 3823 Wengen (Schweiz)

Gesucht per sofort oder nach Vereinbarung

Serviertochter

(auch Anfängerin). Gute Gelegenheit die französische Sprache zu erlernen. Familiäre Behandlung, geregelte Freizeit, guter Verdienst.

Offerten an: Familie L. Zambelli, Tel. 021 — 71 25 42, Restaurant Wilhelm Tell, CH 1141 Vufflens-le-Château/VD (Schweiz).

Gesucht ehrliche, freundliche

SERVIERTOCHTER

per 1. Mai oder nach Übereinkunft, hoher Verdienst und geregelte Freizeit. Bildofferten an: R. Berger, Restaurant Ochsen, CH 8531 Amlikon bei Weinfelden (Schweiz).

Avstrija 1

Sobota, 17. 4.: 16.55 Za otroke — 17.20 Pes in mačka — 17.30 Za družino — 18.00 Tedenski obzornik — 18.20 Otrokom za lahko noč — 18.25 Kultura aktualno — 18.50 Dober večer v soboto želi Heinz Conrads — 19.16 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki — 20.06 šport — 20.15 Prof. Sound in pilula, neverjetna zgodba iznajdbe — 21.15 šport — 21.45 Čas v sliki — 22.00 Vrt zla.

Nedelja, 18. 4.: 11.25 Avtomobilske dirke za Veliko nagrado Španije — 16.30 Za otroke — 16.40 Cappuccetto — 17.05 Otroški cirkus Santelli — 17.35 Kontakt — 18.05 Otrokom za lahko noč — 18.10 Bonanza — 19.00 Čas v sliki in vprašanje tedna — 19.30 šport — 20.15 Moj brat lopov, družinska drama — 22.00 Čas v sliki — 22.15 Iz moje knjižnice.

Ponedeljek, 19. 4.: 18.00 Znanje aktualno — 18.20 Otrokom za lahko noč — 18.25 Slike iz Avstrije in Južne Tirolske — 18.50 Pogled okoli sebe — 19.16 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki — 19.55 Ob Predsedniških volitvah — 20.06 šport — 20.15 Omer Paša — 21.05 Poštini predal 7000 — 21.20 It's Jochen — 22.20 Čas v sliki.

Torek, 20. 4.: 18.00 Angleščina — 18.20 Otrokom za lahko noč — 18.25 Kultura aktualno — 18.50 Yancy Deringer — 19.16 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki — 20.06 šport — 20.15 Kaj sem? — 21.00 Prekopili bomo 22.15 Čas v sliki.

Sreda, 21. 4.: 10.00 Kaj morem postati! — 10.30 Cerkev in umetnost — 11.00 Črnobelodeča postelja z nebom — 16.30 Za otroke — 17.15 Mednarodni mladinski obzornik — 17.30 Za družino — 18.00 Francoščina —

razgledi — 20.10 Avstrijska rally — 21.15 Zveneca Avstrija.

Ponedeljek, 19. 4.: 5.05 Godba na pihala — 9.00 Pravilica iz vsega sveta — 10.00 Mirovne pogodbe brez miru — 10.45 Kaj pomeni „defenzivno“ vozi? — 11.00 Ljudska glasba — 14.30 Knjižni kotiček — 14.45 Iz deželnega prosvetnega programa — 15.00 Iz štajerskega glasbenega življenja — 16.15 Za ženo — 16.30 Otroci kot skladatelji — 17.10 Zabavna oddaja — 18.00 Oddaja kmetijske zbornice — 19.35 Melodija in ritem — 20.10 Avstrijske radijske igre po letu 1945 — 21.05 Južnoameriške skice — 21.30 Robert Stolz dirigira.

Torek, 20. 4.: 5.05 Godba na pihala — 9.00 Šolska oddaja — 9.30 Vesele note — 10.00 Šolska oddaja — 10.20 Mojstri glasbe v ogledalu svojih del — 10.45 Dobrotniki človeštva — 11.00 Ljudska glasba — 14.30 Predstavljamo — 15.00 Pihalna parada — 16.15 Za ženo — 16.30 Lovska latovščina — 16.45 Otroška telovadba — 17.10 Avstriji o Avstriji — 18.00 Oddaja sindikalne zveze — 19.15 Na obisku pri koroških pihalnih godbah — 20.10 Orkestrski koncert — 21.30 Kabaretišča oddaja.

Sreda, 21. 4.: 5.05 Godba na pihala — 9.00 Zgodovina v književnosti — 9.30 Vesele note — 10.00 Gledališče in koncert — 11.00 Mednarodne koračnice: Anglija — 14.45 Koroška pesem — 15.00 Štajerske orgle — 16.15 Za ženo — 16.30 Operetni koncert — 18.00 Oddaja Industrije — 19.15 Jezik domovine — 20.10 1000 let umetnosti v Kremsu — 21.00 Za prijatelja planin — 21.15 — Stari plesi, nove pesmi.

Četrtek, 22. 4.: 5.05 Godba na pihala — 9.00 Šolska oddaja — 9.30 Vesele note — 10.00 Slavne ženske v svetovni zgodovini — 10.45 Avstrijska zgodovina v dokumentih — 11.00 Štajerske pesmi in viže — 14.45 Zabeleženo na koroških cestah — 15.00 Igrajo graški umetniki — 16.15 Za ženo — 16.30 Otroška oddaja — 17.10 Operetni koncert — 17.50 Kako deluje naše pravosodje? — 18.00 Oddaja obrtnega gospodarstva — 19.15 Dom in šola — 20.10 Lovska ura — 21.15 Iz domačega glasbenega ustvarjanja.

Petek, 23. 4.: 5.05 Godba na pihala — 9.00 Slavne violinske sonate — 9.30 Klavirsko delo Roberta Schumann — 10.20 Kužne bolezni, šibe človeštva — 11.00 Ljudska glasba — 14.30 Nove knjige koroških založb — 14.45 Štajerska književnost — 15.00 Zborovska glasba — 16.15 Žena v kmetijstvu — 16.45 Otroški zbor — 17.10 Glasba za konec tedna — 18.00 Oddaja delavske zbornice — 19.15 Zabavno iz umetniške pastilje — 20.10 Za prijatelje ljudske glasbe — 21.10 Začinjena večerja — 22.20 Pogled k sosedu.

Slovenske oddaje

Sobota, 17. 4.: 9.00 Za jugoslovanske delavce v Avstriji — Od pesmi do pesmi, od srca do srca — 14.00 Od popevke do popevke.

Nedelja, 18. 4.: 7.00 Duhovni nagovor — S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo.

Ponedeljek, 19. 4.: 13.45 Informacije — Mesečna gospodarska panorama.

Torek, 20. 4.: 13.45 Informacije — športni mozaik — Priljubljene operne arije.

Sreda, 21. 4.: 13.45 Informacije — Poper in sol.

Četrtek, 22. 4.: 13.45 Informacije — Koroški kulturni pregled — „Pesem bratstva bo donela čez morja in celine“.

Petek, 23. 4.: 13.45 Informacije — Žena, družina, dom.

RADIO LJUBLJANA

Poročila: 4.30 — 5.00 — 7.00 — 8.00 — 9.00 — 11.00 — 12.00 — 13.00 — 14.00 — 17.00 — 18.00 — 22.00 — 23.00 — 24.00.

Dnevne oddaje (razen ob nedeljah in praznikih): 4.30 Dobro jutro — 5.30 Danes za vas — 5.45 Informativna oddaja — 6.00 Jutranja kronika — 6.30 Informativna oddaja — 7.25 Pregled sporeda — 7.45 Informativna oddaja — 10.00 Danes popoldne — 10.15 Pri vas doma — 11.00 Turistični napotki za tuje goste — 12.00 Na današnji dan — 12.30 Kmetijski nasveti — 13.15 Obvestila in zabavna glasba — 13.30 Priporočajo vam — 15.00 Dogodki in odmevi — 16.00 Vsak dan za vas — 18.00 Aktualnosti doma in v svetu — 19.00 Lahko noč otroci — 19.10 Obvestila — 19.30 Radijski dnevnik — 23.05 Literarni nokturno.

Sobota, 17. 4.: 6.50 Beseda na današnji dan — 8.10 Glasbena matineja — 9.05 Pionirski tednik — 9.35 Z orkestrom Alfredo Antonini — 12.10 Josip Slavenski: Balkanofonija — 12.40 Poje baritonist Samo Smer-

18.20 Otrokom za lahko noč — 18.25 Slike iz Avstrije — 18.50 Televizijska kuhinja — 19.16 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki — 20.06 šport — 20.15 Obzorja — 21.15 Skoraj pesnik — 23.45 Čas v sliki.

Četrtek, 22. 4.: 10.00 Obisk razstave — 10.25 Zvok iz človeške roke — 11.00 Uporabna fizika — 11.30 Slike zveznih dežel: Solnograška — 12.00 Komentar k aktualnim dogodkom — 18.00 Italijansčina — 18.20 Otrokom za lahko noč — 18.25 športni mozaik — 18.50 Debelko in Omejenko — 19.30 Čas v sliki — 20.06 šport — 20.15 Domači prijatelji, komedija — 21.45 Svet knjige — 22.45 Čas v sliki.

Petek, 23. 4.: 10.00 Umetnost našega časa: Fritz Wotruba — 10.30 Kalendarij — 11.00 Moj brat lopov — 18.00 Agrarni obzornik — 18.20 Otrokom za lahko noč — 18.25 Slike iz Avstrije — 18.41 Oddaja sindikalne zveze — 18.50 Bunny in njegovi tovariši — 19.16 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki — 20.06 šport — 20.15 Kadar oče s sinom — 21.15 Aktualni dogodki — 22.15 Čas v sliki — 22.30 Ob koncu tedna na poti.

Jugoslavija

Sobota, 17. 4.: 9.35 Šolska oddaja — 16.25 Košarka — 18.00 Obzornik — 18.15 Po domače — 18.45 Holandski dragulji — 19.00 Mozaik — 19.20 Sprehod skozi čas — 20.00 Dnevnik — 20.35 Šlager sezone — 22.05 Nepremagljivi — 22.55 Kažipot — 23.15 Poročila.

Nedelja, 18. 4.: 8.55 Madžarski pregled — 9.30 Po domače — 10.00 Kmetijska oddaja — 10.45 Mozaik — 10.50 Otroška matineja — 11.45 Mestce Peyton — 12.35 Kažipot — 18.00 Veseli Andrew, ameriški film — 20.00 Dnevnik — 20.35 Humorišča oddaja — 21.35

DOBRA SADNA DREVESCA

in jagodno grmičevje (ribez, kosmulja)
dobite samo v drevesnici

Marko Polzer

Lazar pri Št. Vidu v Podjuni.

kolj — 14.10 Glasbena pravilica — 14.30 Veseli zvoki z domačimi ansambli — 15.40 Pesmi in plesi jugoslovanskih narodov — 16.40 Dobimo se ob isti uri — 17.10 Gremo v kino — 17.50 Klavir v ritmu — 18.15 Popularna dela s Simfoničnim orkestrom RTV Ljubljana — 18.45 S knjižnega trga — 19.15 Z ansamblom Lajzeta Slaka — 20.00 Spoznavajmo svet in domovino — 21.15 Parada zabavne glasbe — 22.20 Oddaja za naše izseljence — 23.05 S pesmijo in plesom v novi teden.

Nedelja, 18. 4.: 6.00 Dobro jutro — 6.50 Danes za vas — 7.30 Za kmetijske proizvajalce — 8.05 Radijska igra za otroke — 8.35 Skladbe za mladino — 9.05 Srečanje v studiu 14 — 10.00 Še pomnite, tovariši — 10.25 Pesmi borbe in dela — 10.45 Voščila — 11.50 Pogovor s poslušalci — 13.30 Nedeljski reportaža — 13.50 Z domačimi ansambli — 14.05 Pihalni orkester — 14.30 Humoreska tedna — 14.50 Godala v ritmu — 15.05 Iz opernega sveta — 16.10 Nedeljsko športno popoldne — 18.00 Radijska igra — 19.15 Glasbene razglednice — 20.00 Zabavno glasbena oddaja — 22.20 Zaplešite z nami — 23.15 Jazz.

Ponedeljek, 19. 4.: 6.50 Rekreacija — 8.10 Glasbena matineja — 9.05 Pisan svet pravljic in zgodb — 9.20 Cicibanov svet — 9.40 Pojeta Bobo Stefanovič in Lidija Kodrič — 12.10 Iz jugoslovanske fimfonične literature — 12.40 Pihalni orkester na koncertnem odru — 14.10 Iz del mojstrov lahke glasbe — 14.35 Voščila — 15.40 Moški zbor tovarne dekorativnih tkanin — 16.40 Operni zvoki — 17.10 Ponedeljkovo glasbena popoldne — 18.35 Mladinska oddaja — 19.15 Z ansamblom Valterja Skoka — 20.00 Benjamin Birtlen: Albert Herring, opera — 21.00 Iz jugoslovanske lahke glasbe — 22.15 Za ljubitelje jazz — 23.15 Od popevke do popevke.

Torek, 20. 4.: 6.50 Beseda na današnji dan — 8.10 Glasbena matineja — 9.05 XIV. divizija — 9.35 Ansambel Miška Hočvarja in pevci — 12.10 Iz Forsterjeve opere „Gorenjski slavček“ — 12.40 Lepe melodije — 14.10 Moj svet je glasba — 14.30 Orgle v ritmu — 14.40 Mladinska oddaja — 15.40 Recital violonista Pavleta Škabarja — 16.40 Rad imam glasbo — 17.10 Popoldanski simfonični koncert — 18.15 V torku nasvidenje — 18.45 Svet tehnike — 19.15 Trio Jožeta Burika — Prodajalna melodij — 20.30 Od premiere do premiere — 21.30 Lahka glasba — 22.15 Elektroakustična glasba — 23.15 Popevke.

Sreda, 21. 4.: 6.50 Rekreacija — 8.10 Operna matineja — 9.05 Nenavadni pogovori — 9.25 Iz glasbenih šol — 9.40 Dunajski simfoniki — 12.10 Igra klavirski trio bratov Lorenz — 12.40 Po domače — 14.10 Lahka glasba — 14.35 Voščila — 15.40 Orkester RTV Ljubljana — 16.40 Na obisku v studiu 14 — 17.10 Jezikovni pogovori — 17.25 Naša glasbena galerija — 18.15 Iz domače glasbene zakladnice — 18.40 Naš razgovor — 19.15 Glasbene razglednice — 20.00 Koncert Simfoničnega orkestra RTV Ljubljana — 22.15 S festivalov jazz — 23.05 Mala panorama belgijske lirike — 23.15 Popevke jugoslovanskih avtorjev.

Četrtek, 22. 4.: 6.50 Beseda na današnji dan — Glasbena matineja — 9.05 Dozorevanje in ljubezen — 9.35 Popevke slovenskih avtorjev — 12.10 Iz Bellinijeve opere „Norma“ — 12.40 Od vasi do vasi — 14.10 Pesmi mladih — 14.30 Londonski Festivalni orkester — 14.45 Mehurčki — 15.40 Pesmi Stephana Forsterja poje zbor Roger Wagner — 16.40 Portreti skladateljev lahke in zabavne glasbe — 17.10 Koncert po željah poslušalcev — 18.30 Simfonični orkester RTV Ljubljana — 18.45 Kulturna kronika — 19.15 Ansambel Mojmir Sepeta — 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napovedov — 21.00 Literarni večer — 22.15 Med novimi posnetki Slovenske filharmonije — 23.15 Iz albuma izvajalcev jazz — 23.40 Francoske popevke.

Petek, 23. 4.: 6.50 Rekreacija — 8.10 Operna matineja — 9.05 Radijska šola — 9.35 Belokranjske narodne pesmi — 12.10 Nastopajo pihavci — 12.40 Ansambel Borisa Franka — 14.10 Pri slovenskih skladateljih — 14.35 Voščila — 15.30 Napotki za turiste — 16.40 Rad imam glasbo — 17.10 Človek in zdravje — 17.20 Operni koncert — 18.15 Samospevi in klavirske skladbe Marjana Kozine — 18.50 Ogledalo našega časa — 19.15 Ansambel Dorka Škoberna — 20.00 Poje zbor RTV Zagreb — 20.30 „Top-pops 13“ — 21.15 Oddaja o moju in pomorščakih — 22.15 Besede in zvoki iz logov domačih — 23.15 Jazz pred polnočjo.

Videofon — 21.50 športni pregled — 22.20 Poročila.

Ponedeljek, 19. 4.: 9.05 Odprta univerza — 9.35 Šolska oddaja — 11.00 Osnove splošne izobrazbe — 14.45 Šolska oddaja — 16.45 Madžarski pregled — 17.38 Napoved sporeda — 17.40 Mendo in Slavica — 18.00 Risanka — 18.15 Obzornik — 18.30 Narodni ples sodbo sam — 19.00 Mozaik — 19.05 Zabavno glasbena oddaja — 20.00 Dnevnik — 20.35 V mreži — 21.25 Kulturne diagonale — 22.05 Poročila.

Torek, 20. 4.: 9.35 Šolska oddaja — 11.00 Osnove splošne izobrazbe — 14.45 Šolska oddaja — 16.45 Madžarski pregled — 17.45 Joše nam Zeleni Jurij — 18.00 Risanka — 18.15 Obzornik — 18.30 Slovenski TOP-POPS — 19.00 Mozaik — 19.05 Konflikti med zaposlenimi — 19.30 Starši in otroci — 19.40 Za boljši jezik — 20.00 Dnevnik — 20.35 Obraz, švedski film.

Sreda, 21. 4.: 8.15 Šolska oddaja — 17.05 Madžarski pregled — 17.45 Pika nogavica — 18.15 Obzornik — 18.30 Glasba za staro in mlado — 19.00 Mozaik — 19.05 športna oddaja — 19.25 Naš ekran — 20.00 Dnevnik — 20.35 Beli zajci, drama — 21.35 Gilbert Becaud — 22.25 Poročila.

Četrtek, 22. 4.: 9.35 Šolska oddaja — 14.45 Šolska oddaja — 16.10 Osnove splošne izobrazbe — 16.45 Madžarski pregled — 18.00 Glasbeni ciciban — 18.15 Obzornik — 18.30 Skrivnosti živali — 19.00 Mozaik — 19.05 Enkrat v tednu — 19.20 Vse življenje v letu dni — 20.00 Dnevnik — 20.35 Deset let človeka v vesolju — 21.25 Zlati tele — 22.05 400 let slovenske glasbe: Matija Bravničar — 22.55 Poročila.

Petek, 23. 4.: 9.30 Šolska oddaja — 14.45 Šolska oddaja — 16.10 Osnove splošne izobrazbe — 16.40 Madžarski pregled — 17.45 Zlati cekin, otroška pesem — 18.15 Obzornik — 18.30 Glasbena oddaja — 19.00 Mestce Peyton — 20.00 Dnevnik — 20.35 Usodna ciganka, angleški film — 22.05 Izkazimo se, quiz — 23.30 Poročila.